

Eindrapport Kerk 2025

Rapport van het generale college voor de kerkorde (GCKO)

bestemd
voor de generale synode
van 15-16 november 2018

GS 18- 09

1 Leeswijzer

Enkele jaren is de generale synode bezig geweest met het traject Kerk 2025. In verschillende rondes zijn daarbij wijzigingen in de kerkorde door de synode aanvaard.

Met dit rapport worden de puntjes op de i gezet. Nog een maal zal de synode zich moeten buigen over kerkordevoorstellen die de consequentie zijn van Kerk 2025.

In dit rapport komt achtereenvolgens aan de orde:

§ 2 Uitgave kerkorde

In dit deel legt het Generale college voor de kerkorde (GCKO) verantwoording af van een aantal redactionele wijzigingen die het heeft aangebracht in de vastgestelde teksten. Dit deel is ter informatie.

§ 3 Generale regelingen

In dit deel wordt nader ingegaan op de uitgave van de generale regelingen. §3.1 en 3.3 zijn ter informatie. In § 3.2 wordt een andere wijze van citeren van de generale regelingen voorgesteld. Inhoudelijk verandert er niets, maar van de generale synode wordt wel verwacht dat zij instemt met de wijzigende naamgeving (zie § 8.1 sub 1 en 2).

§ 3.4 betreft de nieuwe GR 1 [Gemeenten]. Deze moet door de synode worden vastgesteld.

§ 3.5 en 3.6 betreffen wijziging van GR 7 [Classicale verkiezing] en aanvulling van GR 12 [Vermogensrechtelijke aangelegenheden]. De eerste betreft een kleine aanpassing van data, de tweede is een eerder toegezegde aanvulling.

§ 4 Nalezing kerkorde

Bij de verwerking van alle aangenomen wijzigingen kwamen oneffenheden in beeld die moeten worden opgelost. Een groot deel daarvan is naar het oordeel van het GCKO van technische aard, maar gaat redactionele aanpassing (zoals in § 2 vermeld) net te boven. Bij de meeste aanpassingen stelt het GCKO dan ook voor om deze in enige lezing vast te stellen. In § 8.2 wordt dit nader toegelicht.

Ook de in § 4.1 genoemde aanpassing van art. XIII-1 vloeit voort uit de besluiten rond de diaconale rentmeesters. Omdat het hier een artikel van de kerkorde in engere zin betreft, zal deze wijziging ter consideratie moeten worden voorgelegd.

§ 5 Open vragen

In dit deel worden zaken genoemd die net als de in § 4 genoemde zaken, ter sprake kwamen bij het bezien van kerkorde en ordinanties, maar los staan van de aangenomen wijzigingen. Bijzondere aandacht vraagt het GCKO daarin voor § 5.1, een onderwerp dat eigenlijk in april 2018 had moeten worden besloten maar dat bij vergissing niet in het rapport voor die vergadering is meegenomen. Dit onderdeel kan alleen in eerste lezing worden vastgesteld.

In § 5.2 lost het GCKO een nog openstaande belofte in. De voorgestelde harmonisatie van de tekst van ord. 4-27-5 en GR 8 [dienstenorganisatie] is alleen een formele, geen inhoudelijke wijziging.

In § 5.3 doet het GCKO een voorstel om kerkelijk werkers in een instelling gelijk te behandelen, ongeacht de vraag of zij voor dit werk zijn aangesteld door een gemeente of door de instelling.

In § 5.4 wijst het GCKO op een probleem met betrekking tot de kerkelijk werker die een bijzondere opdracht ontvangt (als geestelijk verzorger) in een instelling. Op dit moment wordt daarbij geen voorstel gedaan.

In § 5.5 wordt nog een voorstel gedaan tot versimpeling van de plaatselijke regeling.

§ 6 Betrokkenheid van de gemeente bij besluitvorming

Het GCKO geeft in deze paragraaf een uitgebreid overzicht van de in de kerkorde en ordinanties gebruikte terminologie, uitlopend op het voorstel om 'kennen en horen' in de ordinanties te vervangen door 'gelegenheid geven hun mening te geven', zodat niet de indruk kan ontstaan dat verschillende procedures bedoeld zijn.

§ 7 Overgangsbepalingen

Het GCKO stelt hierin voor in de uitgave van de kerkorde de overgangsbepalingen te beperken tot de overgangsbepalingen die nu nog van belang zijn.

§ 8 Samenvattend

In deze paragraaf somt het GCKO alle te nemen besluiten op. Met name is hierbij van belang dat ieder zich beraadt op de vraag of de voorgestelde besluiten in eerste en enige lezing kunnen worden genomen. Het is van belang de mindere vergaderingen niet te belasten met onnodige vragen, maar aan het recht op considereren moet volledig worden rechtgedaan.

2 Uitgave kerkorde

2.1 Algemeen

Het GCKO heeft er zorg voor gedragen dat eind april 2018 de kerkorde, zoals die in tweede lezing is vastgesteld, op de website beschikbaar was. De snelheid waarmee dit moest gebeuren heeft ertoe geleid dat deze eerste publicatie nog een aantal fouten bevatte. Half juni is dit hersteld. Bij deze uitgave heeft het college de wijze van citeren van ordinantieartikelen geharmoniseerd.

Het GCKO constateert dat in de ordinanties nogal eens gesproken wordt over 'bij generale regeling' ('regels bij generale regeling gesteld'). In 2004 was dit de standaardformulering. Niet altijd is voor ieder duidelijk welke generale regeling dan is bedoeld. Uiteraard is dit na te gaan door de volledige titels van de ordinanties te bezien (... als bedoeld in ...) maar gebruiksvriendelijk is dat niet.

In later vastgestelde teksten (bijv. ord. 3-12 over de kerkelijk werker) wordt de onduidelijkheid vermeden en wordt de betreffende generale regeling bij name genoemd (regels in de generale regeling preekconsent bijv.). Het GCKO heeft deze nieuwe conventie doorgevoerd zodat in alle gevallen uit de tekst duidelijk is welke generale regeling wordt bedoeld.

In de gevallen waarin de generale regeling bij name werd genoemd werd soms de citeernaam en soms de uitgebreide naam gebruikt. Het GCKO heeft in alle gevallen de citeernaam gebruikt. Het stelt overigens voor om niet de citeernaam maar een nummering te gebruiken. (zie blz. 4, onder 3.2).

2.2 Fouten en inconsequenties

Bij de uitgave constateerde het GCKO ook nog een aantal fouten in de uitgave 2015 en inconsequenties in de vastgestelde teksten. Het GCKO heeft ook dit hersteld/aangepast. Dit betreft:

2.2.1 Bevestiging en verbintenis

In 2011 heeft de synode in tweede lezing besloten onderscheid te maken tussen de eerste bevestiging van een ambtsdrager en de latere verbintenis. In ordinantie 3-5 is dit onderscheid gemaakt voor de predikant (ord. 3-5-7). In andere leden is de wijziging ten onrechte niet doorgevoerd, en evenmin in ord. 3-16, 3-22 en 3-23 (predikant in algemene dienst en predikant met bijzondere opdracht). Deze omissie is hersteld. In ord. 3-16 is de bevestiging geschrapt (het is daar niet nodig) en op de andere twee plaatsen is de verbintenis toegevoegd.

Ord. 3-16-2: De beroeping ~~en bevestiging~~ tot predikant ...

Eindrapport Kerk 2025 (GCKO) – d.d. 26 september 2018

Ord. 3-22-4 [23-7]:

Een predikant in algemene dienst [met bijzondere opdracht] wordt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 5-7, bevestigd in een kerkdienst van een gemeente binnen het gebied waarin deze werkzaam zal zijn.

5 Nieuw:

De bevestiging dan wel verbintenis van een predikant in algemene dienst [met bijzondere opdracht] geschiedt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 5-7, in een kerkdienst enz.

Ook in de taak van de predikanten ten opzichte van de ambtsdragers heeft een aanpassing plaatsgevonden.

10 Ord. 3-9-1: ... de bevestiging dan wel verbintenis van ambtsdragers

2.2.2 Ordinantie 3-6-2,3 Stemgerechtigden

In ord. 3-6 wordt in lid 2 gesproken over verkiezing door stemgerechtigden van de gemeente, en in lid 3 over verkiezing door de gemeente. In beide gevallen is uiteraard hetzelfde bedoeld. Het GCKO heeft daarom de formulering gelijkgetrokken (stemgerechtigden van de gemeente).

15 2.2.3 Ordinantie 3-20-2

In ord. 3-20-2 is bepaald dat een predikant zich kan voegen naar het oordeel van het generale college voor de ambtsontheffing, onder meer door een verzoek om ontheffing van werkzaamheden (wanneer een functie anders dan als predikant wordt aanvaard). De in kerkorde 2018 gekozen terminologie is echter 'losmaking van de gemeente'. Het GCKO heeft dit aangepast.

20 2.2.4 Ordinantie 3-21-1

De al in 2013 vastgestelde tekst van ordinantie 3-21-1 (waardoor de kleine synode het oordeel van het generale college van de ambtsontheffing kan vragen na supervisie in het kader van kerkelijke tucht) is ten onrechte niet in de versie van mei 2015 opgenomen. Dit is hersteld.

2.2.5 Ord. 4-16-5

25 In dit artikellid wordt gesproken over het college van visitatoren. Het GCKO heeft dit gewijzigd in de juiste aanduiding: het klassicale college voor de visitatie.

2.2.6 Ordinantie 4-26-5

30 De kleine synode heeft – bij de opheffing van het eigen pensioenfonds – besloten de generale regelingen predikantstraktementen en predikantspensioenen te vervangen door een generale regeling rechtspositie predikanten. In de tekst van ord. 4-26-5 is naast de generale regeling rechtspositie predikanten de generale regeling predikantspensioenen ten onrechte blijven staan. Ook dit is hersteld.

2.2.7 Ordinantie 10-8-3 en 12-2-3

35 In de tekst van de ordinanties is overal het classicaal-regionaal overlegorgaan vervangen door de klassicale vergadering. In ord. 10-8-3 en 12-3-3 stond dat het overleg benoemt na overleg met de klassicale vergaderingen. Uiteraard heeft het GCKO de woorden 'nadat de betrokken klassicale vergaderingen in de gelegenheid zijn gesteld aanbevelingen in te dienen' alsnog geschrapt.

2.2.8 Ordinantie 10-9-5

40 Besloten is dat de kleine synode in alle gevallen het emeritaat verleent. In ord. 10-9-5 werd dit nog opgedragen aan het breed moderamen van de klassicale vergadering. Dit is aangepast.

2.2.9 Ordinantie 11-11-7 Ringverbanden

In ord. 11-7-7 is bepaald:

....

45 In de ontwerpjaarrekening is in voorkomende gevallen een overzicht opgenomen van de inkomsten en uitgaven van de ringverbanden.

Met het vervallen van de ringverbanden (die zelf voor inkomsten en uitgaven zorgden, zoals bepaald in ord. 4-17-3 oud) is deze bepaling zinledig geworden. Het GCKO heeft deze zin geschrapt. Eindrapport Kerk 2025 (GCKO) – d.d. 26 september 2018

2.2.10 Ordinantie 11-12-1

In ord. 11-12-1 wordt gesproken over 'deze financiën'. Doordat het oude artikel 1 vervallen is hangt de verwijzing in de lucht. Het GCKO heeft de tekst gewijzigd in 'de financiën van de classis'

2.2.11 Ordinantie 11-21-1

- 5 In ord. 11-21-1 wordt gesproken over de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de classicale vergaderingen. Dit moet uiteraard zijn: van de classes (de classis is de rechtspersoon). Het GCKO heeft dit aangepast.

3 Generale regelingen

3.1 Algemeen

- 10 Het GCKO heeft de verwijzingen naar de kerkorde in de generale regelingen aangepast aan de nieuwe nummering, en ook in de generale regelingen een doorlopende nummering aangebracht en op de website laten publiceren. Uitzonderingen zijn de generale regelingen voor de rechtspositie van medewerkers en die voor de rechtspositie van predikanten: beide zullen in de komende
15 tijd integraal worden herzien. De door de synode vastgestelde wijzigingen in de generale regelingen ledenregistratie en gastlidmaatschap zijn doorgevoerd. Ook de nieuwe generale regelingen classicale verkiezing en vermogensrechtelijke aangelegenheden zijn gepubliceerd. Vermeld is dat de generale regelingen federatie en fusie en splitsing niet meer aansluiten bij de ordinantietekst.
- 20 Het GCKO heeft verder een nieuwe generale regeling gemeenten ontworpen (ter vervanging van de huidige generale regelingen federatie en fusie en splitsing) en een toegezegde aanvulling op de generale regeling vermogensrechtelijke aangelegenheden gemaakt.

3.2 Naamgeving

- 25 De meeste generale regelingen hebben een uitgebreide naam en een citeernaam. Deze laatste wordt in het slotartikel vermeld. In de praktijk wordt de uitgebreide naam weinig gebruikt. Ook op de website staan de generale regelingen aangeduid met de citeernaam. Het GCKO stelt voor om voortaan de citeernaam als officiële naam te gebruiken en de slotartikelen met de citeernaam te laten vervallen.
- 30 Ook stelt het GCKO voor om de generale regelingen te nummeren, net als de ordinanties, als volgt:

Generale regeling

1. Gemeenten
2. Ledenregistratie
- 35 3. Gastlidmaatschap
4. Kerkelijk werkers
5. Rechtspositie predikanten
6. Rechtspositie medewerkers
7. Classicale verkiezing
- 40 8. Dienstenorganisatie
9. Kerkmusici
10. Preekconsent
11. Kerkelijke rechtspraak
12. Vermogensrechtelijke aangelegenheden
- 45 13. Stichtingen
14. Opleiding predikanten
15. Permanente educatie

Bij het citeren van een bepaling uit de generale regelingen kan dan op dezelfde wijze als bij de ordinanties verwezen worden naar b.v. generale regeling (GR) 3-3-2. In dit rapport hanteert het GCKO deze wijze van citeren met (vanwege het feit dat de regelingen op de website zonder nummer staan) daarachter zo nodig de citeernaam.

- 5 Het GCKO stelt voor ook in de ordinantietekst niet de citeernaam maar de nummering te gebruiken.

3.3 Aanpassingen in de generale regelingen

Naast aanpassing van de verwijzingen heeft het GCKO nog een aantal wijzigingen doorgevoerd ter wille van de consistentie. Dit betreft:

10 3.3.1 GR 3 [Gastlidmaatschap]

In 2015 heeft de generale synode besloten dat bij toelating van gastleden die op het grondgebied van de gemeente wonen, het bevoegde orgaan van de eigen kerk in de gelegenheid gesteld moet worden op het voornemen tot inschrijving te reageren. De eerdere bepaling dat overlegd moet worden met bedoeld orgaan is daarmee vervallen (art. 3-1).

- 15 Op dat moment is niet gezien dat in art. 7-2 staat dat de kerkenraad geen besluit neemt inzake toelating (en andere zaken) dan na overleg met het bevoegde orgaan. Het woord 'toelating' had hier moeten vervallen. Het GCKO heeft dit alsnog gedaan.

3.3.2 GR 4 [Kerkelijk werkers]

- 20 In 2015 is de beleidscommissie kerkelijk werkers en predikanten opgeheven en zijn de generale regelingen rechtspositie predikanten (door de kleine synode) en kerkelijk werkers (door de generale synode) aangepast. Deze laatste wijziging was niet in de tekst op de website doorgevoerd. Het GCKO heeft dat alsnog gedaan.

In artikel 7-2 stond:

- 25 Kerkelijke vormen van samenwerking, zoals de vorming van een combinatie dan wel een streekgemeente dan wel samenvoeging met een andere gemeente, is niet mogelijk of leidt er niet toe dat alsnog een predikant kan worden beroepen

- 30 De genoemde vormen van combinatie en streekgemeente worden niet langer in de ordinanties genoemd. Ook wordt in de ordinanties niet langer gesproken over samenvoeging, maar over samengaan.

Het GCKO heeft daarom de tekst gewijzigd in:

samenwerking dan wel samengaan met een andere gemeente is niet mogelijk of leidt er niet toe dat alsnog een predikant kan worden beroepen.

3.3.3 GR 8 [Dienstenorganisatie]

- 35 In artikel 2 en 9 is sprake van de classicaal-regionale overlegorganen. In artikel 2 (ondersteuning als taak van de dienstenorganisatie) heeft het GCKO dit vervangen door 'classicale vergaderingen', in artikel 9 (besturenoverleg) door brede moderamina van de classicale vergaderingen. In artikel 9 gaat het immers om een bestuurlijke taak die nu aan de brede moderamina is toevertrouwd. Het GCKO heeft bij de eerste wijziging overwogen dat de aard en omvang van de ondersteuning een zaak is en blijft van de ruimte die de generale synode in begroting en beleidsplan geeft.

- 40
- #### **3.3.4 GR 9 [Kerkmusici]**
- In artikel 9-3 stond:
- 45 Een kerkmusicus is in een gemeente als kerkelijk werker in de zin van ordinantie 3-12 op arbeidsovereenkomst werkzaam, tenzij - met inachtneming van het bepaalde in deze generale regeling - de kerkmusicus op basis van vrijwilligheid is benoemd.

Eerder heeft de synode besloten dat de kerkmusicus geen kerkelijk werker is (zie § 4.15 blz. 24). Verzuimd is bovengenoemde verwijzing (als kerkelijk werker in de zin van ordinantie 3-12) te schrappen. Het GCKO heeft dit alsnog gedaan.

3.4 Generale regeling gemeenten (nieuw)

5 3.4.1 Inleiding

Eerder heeft de generale synode ordinantie 2, over de gemeenten, sterk vereenvoudigd. Een aantal bepalingen verviel, met de bedoeling dat deze deels terug zouden komen in een generale regeling.

10 In ord. 2-7-1 en ord. 2-8-1 wordt een generale regeling voor de gemeenten expliciet verondersteld. In ord. 2-7 gaat het daarbij om samenwerking tussen gemeenten, in ord. 2-8 om het vormen, toetreden, samengaan of splitsen van gemeenten.

In dit rapport biedt het GCKO de generale synode een concepttekst voor deze generale regeling aan. Deze generale regeling vervangt de huidige generale regelingen federatie en fusie en splitsing.

15 Nu volgt eerst de tekst van de voorgestelde nieuwe generale regeling; in de daaropvolgende paragrafen wordt de noodzakelijke toelichting gegeven. (vanaf par. 3.4.2, pag. 9v).

3.4.2 Tekstvoorstel

Het GCKO stelt voor de volgende generale regeling vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de generale regeling federatie en de generale regeling fusie en splitsing:

20

GENERALE REGELING 1 GEMEENTEN

I. SAMENWERKING

25 Artikel 1. Algemeen

1. Gemeenten kunnen op de verschillende terreinen van het kerkelijk leven samenwerken.
2. Bij samenwerking zonder een schriftelijke overeenkomst blijven de afzonderlijke kerkenraden en /of colleges verantwoordelijk voor het terrein waarop wordt samengewerkt. Besluiten worden in onderling overleg genomen.
- 30 3. Bij samenwerking kunnen kerkenraden en/of colleges een samenwerkingsorgaan instellen waaraan de uitvoering van het gezamenlijke werk, onder verantwoordelijkheid van de betrokken kerkenraden en/of colleges, wordt toevertrouwd.
4. Kerkenraden en colleges kunnen aan een samenwerkingsorgaan bevoegdheden overdragen. Colleges behoeven hiervoor de instemming van de kerkenraad, wijkkerkenraden behoeven de
- 35 instemming van de algemene kerkenraad.
Algemene kerkenraden die bevoegdheden willen overdragen aan een samenwerkingsorgaan, horen eerst de wijkkerkenraden.
5. Overdracht van bevoegdheden geschiedt bij schriftelijke overeenkomst en behoeft instemming van het breed moderamen van de classicale vergadering.

40 In de overeenkomst wordt vastgelegd:

- a. de aard en omvang van de bevoegdheid,
- b. de duur van de overdracht,
- c. de wijze van werken van het samenwerkingsorgaan, en
- d. de wijze waarop de overdracht tussentijds beëindigd kan worden.

45 Artikel 2. Samenwerkingsorganen met bevoegdheden

1. Een samenwerkingsorgaan met bevoegdheden voor een deel van het werk kan worden ingesteld door kerkenraden resp. colleges. De leden worden door elk van de kerkenraden resp. colleges aangewezen.

2. Een samenwerkingsorgaan met bevoegdheden voor een deel van het werk kan worden gevormd door de kerkenraden resp. colleges. Dit orgaan bestaat als gemeenschappelijke kerkenraad dan wel gemeenschappelijk college uit alle leden van de afzonderlijke lichamen. De afzonderlijke kerkenraden resp. colleges blijven bevoegd voor de zaken die niet aan het samenwerkingsorgaan zijn overgedragen.
3. Een samenwerkingsorgaan waaraan kerkenraden resp. colleges alle bevoegdheden overdragen wordt, als gemeenschappelijke kerkenraad dan wel als gemeenschappelijk college, gevormd door alle leden van de afzonderlijke lichamen.
4. Bij een samenwerkingsorgaan als bedoeld in lid 3 worden de gemeenten, indien dit nog niet het geval is, ingedeeld in dezelfde classis. Bij een samenwerkingsorgaan als bedoeld in lid 1 en 2 worden de gemeenten op hun verzoek ingedeeld in dezelfde classis.
5. Een besluit tot vorming van een samenwerkingsorgaan als bedoeld in lid 2 en 3 wordt niet genomen dan nadat de leden van de gemeenten daarin zijn gekend en daarover zijn gehoord.
6. Indien wijkkerkenraden uit verschillende gemeenten een samenwerkingsorgaan als bedoeld in lid 2 of 3 instellen, is instemming van de algemene kerkenraden nodig, welke tevens een regeling betreffende de vermogensrechtelijke aangelegenheden treffen.
7. Een samenwerkingsorgaan als bedoeld in lid 2 of 3 wordt gevormd voor onbepaalde tijd. Een besluit tot wijziging van de overeenkomst dan wel opheffing van het samenwerkingsorgaan wordt niet genomen dan nadat de leden van de gemeenten daarin zijn gekend en daarover zijn gehoord.
De overeenkomst wordt na vaststelling of wijziging ter kennisneming toegezonden aan het breed moderamen van de classicale vergadering en in geval van een evangelisch-lutherse gemeente tevens aan de evangelisch-lutherse synodale commissie.
8. De gemeenschappelijke kerkenraad als bedoeld in lid 3 kan besluiten de verkiezing van ambtsdragers te doen geschieden door de leden van de gemeenten gezamenlijk. In dat geval wordt het in ordinantie 3-6 bepaalde toegepast als betrof het één gemeente.
9. De bepalingen in ordinantie 4 en 11 zijn voor samenwerkingsorganen van overeenkomstige toepassing.
10. Indien een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk en een evangelisch-lutherse gemeente met geheel of gedeeltelijk samenvallend gebied, dan wel twee van hen een gemeenschappelijke kerkenraad vormen, als bedoeld in lid 3, wordt in de regel het samenwerkingsverband aangeduid als protestantse gemeente in wording.

Artikel 3. Gemeenschappelijke kerkdiensten

1. Kerkenraden kunnen een gemeenschappelijke kerkdienst beleggen, onder verantwoordelijkheid van beide kerkenraden. Doop, belijdenis en bevestiging van ambtsdragers in een gemeenschappelijke dienst geschiedt onder verantwoordelijkheid van de betrokken kerkenraad.
2. Bij gemeenschappelijke kerkdiensten, belegd door een gemeenschappelijke kerkenraad, maakt de gemeenschappelijke kerkenraad afspraken ten aanzien van toelating tot de doop en toegang tot het avondmaal, met inachtneming van ord. 4-8-9.
3. Degene die gedoopt wordt in een kerkdienst, belegd door een gemeenschappelijke kerkenraad wordt als dooplid ingeschreven in het ledenregister van een van de gemeenten, op aanwijzen van de gedoopte respectievelijk van de ouders of verzorgers.
4. Degene die in een kerkdienst, belegd door een gemeenschappelijke kerkenraad, openbare belijdenis van het geloof heeft afgelegd, wordt als belijdend lid ingeschreven in het ledenregister van de gemeente waar betrokkene als dooplid stond ingeschreven.

II. SAMENGAAN EN SPLITSEN VAN GEMEENTEN

Artikel 4. Samengaan van gemeenten

1. Bij het samengaan van twee of meer tot de kerk behorende gemeenten als bedoeld in ordi-
nantie 2-8-6 vormen de betrokken gemeenten tezamen een nieuwe gemeente, die een
rechtspersoonlijkheid bezittend onderdeel van de kerk is.
- 5 2. Van een voorgenomen besluit tot samengaan van gemeenten wordt door de betrokken ker-
kenraden respectievelijk door het breed moderamen van de classicale vergadering medede-
ling gedaan in een dagblad dat verschijnt in de regio waarbinnen de betrokken gemeenten
gelegen zijn; in deze mededeling wordt aangegeven waar het voorstel tot samengaan alsme-
de de laatst vastgestelde jaarrekeningen van de betrokken gemeenten en diaconieën ter in-
zage liggen.
- 10 3. De kerkenraden publiceren de mededeling als bedoeld in lid 2 eerst nadat het breed mode-
ramen van de classicale vergadering de vereiste goedkeuring heeft gegeven met betrekking
tot het voorgenomen samengaan.
- 15 4. In de mededeling als bedoeld in lid 2 wordt aangegeven dat schuldeisers van de betrokken
gemeenten en/of diaconieën tot een maand na publicatie van het voorgenomen besluit be-
zwaren daartegen kunnen inbrengen bij het breed moderamen van de classicale vergadering,
waarbij zij aangeven waarom zij naar hun inzicht door het samengaan worden benadeeld.
In de mededeling wordt aangegeven het adres van het breed moderamen van de classicale
vergadering en van degene(n) tot wie men zich kan wenden om nadere inlichtingen te ver-
krijgen.
- 20 5. Een besluit tot samengaan kan eerst een maand na publicatie als bedoeld in lid 2 worden
genomen. Zijn er echter bezwaren ingediend als bedoeld in lid 2, dan
 - dient eerst een reactie daarop van de betrokken kerkenraden en/of colleges aan het
breed moderamen van de classicale vergadering te worden voorgelegd en
 - dient eventueel een wijziging in het voorstel te worden aangebracht.
- 25 Eerst nadat de reactie van de vergaderingen en organen van gemeenten en kerk, die goed-
keuring dan wel advies moeten geven over het voorgenomen samengaan, ontvangen is, kan
het desbetreffende besluit worden genomen.
- 30 6. Een besluit tot het samengaan van gemeenten houdt tevens in de civielrechtelijke fusie van
de diaconieën van de desbetreffende gemeenten.
- 35 7. Het samengaan (fusie) geschiedt bij notariële akte.
8. Een (voorgenomen) besluit tot het samengaan vermeldt in ieder geval:
 - a. de naam van de nieuwe gemeente alsmede de plaats waar de gemeente gevestigd is;
 - b. de grenzen van de gemeente;
 - c. de beoogde samenstelling - op de datum van samengaan - van de kerkenraad, het college
van kerkrentmeesters en het college van diakenen;
 - 40 d. een verwijzing naar de bij het besluit gevoegde regeling van de uit het samengaan voort-
vloeiende rechtsgevolgen alsmede de gevolgen voor het gemeentelijk leven als bedoeld
in ordinantie 2-10-1;
 - e. de vergaderingen en organen van gemeenten en kerk, die goedkeuring dan wel advies
moeten geven over het voorgenomen samengaan en de daarbij behorende regelingen.
- 45 9. In de regeling als bedoeld in lid 8 sub d wordt in ieder geval een regeling getroffen ten aan-
zien van
 - de positie van de predikanten en kerkelijk werkers, en
 - de diaconale en andere vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeenten.
10. Artikel 3-2 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5. Splitsen van gemeenten

1. Bij het splitsen van een gemeente als bedoeld in ordinantie 2-8-6 vormen de nieuwe gemeen-
ten elk een rechtspersoonlijkheid bezittend onderdeel van de kerk.
- 50 2. Artikel 4-2 tot en met 10 is van overeenkomstige toepassing.

III. BIJZONDERE ZORG

Artikel 6. Bijzondere zorg

- 5 1. De generale synode oefent - wanneer de band tussen een aanzienlijk deel van de leden van een tot de kerk behorende gemeente en de Protestantse Kerk in Nederland dreigt verbroken te worden en/of een aanzienlijk deel van de ambtsdragers van een gemeente niet bereid is het ambt te (blijven) vervullen binnen de kerk - ten aanzien van de desbetreffende gemeente bijzondere zorg uit door de voorzieningen als aangegeven in dit artikel, te treffen.
- 10 2. Wanneer feiten of omstandigheden daartoe aanleiding geven of wanneer een kerkenraad of het breed moderamen van een meerdere ambtelijke vergadering daartoe een verzoek heeft gedaan, doet de generale synode door een daartoe ingestelde commissie, die zich daarbij kan laten bijstaan door het classicale respectievelijk generale college voor de visitatie, een onderzoek instellen naar de situatie ter plaatse, waarbij de commissie tevens de opdracht heeft - door het voeren van overleg met de kerkenraad, ambtsdragers en gemeenteleden en het geven van gevraagd en ongevraagd advies - te bemiddelen.
- 15 3. Wanneer ondanks de in lid 2 genoemde bemiddeling ter plaatse een aanzienlijk deel van de gemeenteleden en/of van de ambtsdragers van een gemeente van overtuiging is dat zij niet langer deel kunnen uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland respectievelijk dat zij het ambt niet kunnen (blijven) vervullen binnen de Protestantse Kerk in Nederland treft de commissie de maatregelen, die nodig zijn voor het voortbestaan van de gemeente, die - al dan niet verenigd dan wel samengevoegd met een andere gemeente - deel blijft uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland.
- 20 4. Indien de in lid 3 bedoelde ambtsdragers en/of gemeenteleden overgaan tot de vorming van een nieuwe kerkgemeenschap die krachtens het bepaalde in art. 2:2 BW rechtspersoonlijkheid bezit, treft de commissie - met inachtneming van de omstandigheden ter plaatse en onverminderd het in lid 3 bepaalde - een voorziening met het oog op het komen tot een nieuw kerkelijk leven van betrokkenen.
Wanneer het in dit artikel gestelde de leden en/of ambtsdragers van een wijkgemeente betreft, is deze bepaling van overeenkomstige toepassing.
- 25 5. Een voorziening als bedoeld in lid 4 wordt getroffen
- na overleg met de kerkenraad, met het college van kerkrentmeesters en met het college van diakenen van de gemeente,
- gehoord degenen die zich (willen) losmaken van de Protestantse Kerk in Nederland,
- gehoord het breed moderamen van de classicale vergadering, het classicale college voor de visitatie en het classicale college voor de behandeling van beheerszaken,
35 - wanneer het een evangelisch-lutherse gemeente betreft in overleg met de synodale commissie.
- 40 6. In deze voorziening wordt in ieder geval bepaald dat op verzoek van betrokkenen een afschrift wordt verstrekt uit de registers van de gemeente van de gegevens van degenen die deel (gaan) uitmaken van de nieuwe kerkgemeenschap, waarbij overigens de registers, het doop-, lidmaten- en trouwboek, de notulenboeken, de financiële administratie en de andere bescheiden - onder welke benaming ook - alsmede de naam en het archief van de gemeente in ieder geval blijven toebehoren aan de gemeente die deel blijft uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland.
- 45 Bij het treffen van de voorziening worden ook vermogensrechtelijke aspecten in aanmerking genomen.
7. De voorziening wordt ter beoordeling voorgelegd aan de kleine synode die bevoegd is de voorziening binnen dertig dagen af te wijzen en is, indien de kleine synode geen gebruik maakt van deze bevoegdheid, bindend voor de betrokken organen van de kerk.
- 50 8. Tegen het besluit waarin de voorziening is vervat, kan bezwaar worden ingediend naar het bepaalde in ordinantie 12.

In afwijking van het in ordinantie 12 bepaalde kunnen bezwaren tegen het besluit waarin de voorziening is vervat ook worden ingediend door leden en organen van de nieuwe kerkgemeenschap.

3.4.3 Samenwerking (ord. 2-7; GR 1-1 t/m 3)

- 5 De achtergrond voor het eerste deel, over samenwerking, ligt in ord. 2-7. De tekst daarvan luidt:
1. *Gemeenten kunnen met elkaar samenwerken een en ander naar regels bij generale regeling vastgesteld.*
 2. *Bij langdurige samenwerking kan een samenwerkingsorgaan gevormd worden.*
 3. *Langdurige samenwerking is mogelijk zowel voor het geheel als voor delen van het leven en werken van gemeenten.*
 - 10 4. *Bij bepaalde vormen van samenwerking is het mogelijk dat de kerkenraden en/of colleges de verzorging van de gemeenschappelijke belangen opdragen aan het samenwerkingsorgaan.*
 5. *Kerkenraden en/of colleges kunnen bevoegdheden overdragen aan het samenwerkingsorgaan. Overdracht en beëindiging van de overdracht kan alleen met goedvinden van het breed moderamen van de classicale vergadering.*
 - 15

In lid 6 van dit ordinantieartikel wordt vervolgens voorzien in de mogelijkheid een gemeente met het oog op samenwerking in te delen in een andere classis (zie onder, voorstel voor art. 2 lid 4), en in lid 7 komt tenslotte de mogelijkheid van door de classis opgelegde samenwerking aan de orde.

- 20 Het gaat hier dus om toenemende intensiteit in de samenwerking, zonder dat nog sprake is van het samengaan van gemeenten (zie daarvoor hierboven GR 1-4): van langdurige samenwerking, via het instellen van een samenwerkingsorgaan, naar samenwerking op (bijna) alle gebieden, naar het delegeren van de verzorging van gemeenschappelijke belangen, tot uiteindelijk het overdragen van bevoegdheden aan een samenwerkingsorgaan. Bij het ontwerpen van dit deel van de GR is gebruik gemaakt van wat de oude GR federatie regelde.
- 25 Kortom, door de aanvaarde kerkordewijzigingen wordt aan de gemeenten optimale ruimte geboden om creatieve oplossingen te vinden in de samenwerking met andere gemeenten. Die lijn wordt in de generale regeling voortgezet. Alleen wanneer sprake is van de overdracht van bevoegdheden, dienen werkelijk enkele zekeringen te worden ingebouwd.

- 30 Ord. 2-7 roept wel enkele vragen op. In het rapport dat het GCKO bij de eerste lezing aanbood, staat:

35 *Gemeenten hebben de vrijheid samen te werken, en kunnen daarin minder ver gaan of juist verder: de stappen staan in lid 2 t/m 4 beschreven. Ook de vorming van een protestantse gemeente door het samengaan van (meestal) een hervormde gemeente en een gereformeerde kerk, zoals nu geregeld in ord. 2-12, valt gewoon binnen deze kaderbepalingen. Alleen als bevoegdheden worden overgedragen aan een samenwerkingsverband, is goedvinden van het moderamen van de regionale synode¹ vereist: hier komt immers de rechtspersoon van een gemeente in het geding, met mogelijk grote vermogensrechtelijke implicaties. In een generale regeling worden meer gedetailleerde voorschriften gegeven, zoals nu te vinden in de wegvallende ordinantiebepalingen (bijvoorbeeld huidige gemeenschappelijke regeling, streekgemeente, federatie, maar ook nieuwe vormen). Daarbij wordt o.a. aangegeven in welke situaties een afzonderlijke rechtspersoon nodig is.*

40

- Bij nader inzien is het de vraag of bij het overdragen van bevoegdheden de rechtspersoon in het geding is. Dat lijkt alleen het geval te zijn als er een nieuwe rechtspersoon wordt opgericht. Dat is soms denkbaar, bijvoorbeeld in een gezamenlijke stichting voor jeugdwerk (waarvoor overigens
- 45

¹ In het rapport bij de eerste lezing werd nog gesproken over een 'regionale synode'. Men leze nu: classicale vergadering.

de desbetreffende GR een en ander regelt). Maar in de regel komt de rechtspersoonlijkheid pas aan de orde wanneer twee of meer gemeenten fuseren.

Hoe wordt een en ander in de GR nader uitgewerkt? Ord. 2-7 onderscheidt klaarblijkelijk tussen incidentele samenwerking en langdurige samenwerking. Bij incidentele samenwerking kan worden gedacht aan het eenmalig houden van een gezamenlijke kerkdienst (nader geregeld in artikel 3 GR). Bij incidentele samenwerking hoeft niet meer te worden bepaald dan dat besluiten in overleg worden genomen (zie art. 1-2 GR): de partners moeten alle instemmen. Ook langdurige samenwerking is mogelijk zonder dat per se een samenwerkingsorgaan wordt ingesteld. Ook dan geldt dat besluiten in overleg worden genomen. Een samenwerkingsorgaan waaraan geen bevoegdheden worden overgedragen (bedoeld in artikel 1 lid 3 GR), is feitelijk een gezamenlijke commissie van de betrokken kerkenraden: die blijven dan ook elk voor hun eigen deel verantwoordelijk voor het werk van dit samenwerkingsorgaan.

Het GCKO is van oordeel dat alleen wanneer sprake is van de overdracht van bevoegdheden een zwaardere besluitvormingsprocedure nodig is, waarbij (algemene) kerkenraden, wijkkerkenraden en colleges elk hun eigen verantwoordelijkheid kunnen waarmaken (zie art. 1-4 GR). In dat geval dient een overeenkomst te worden opgemaakt, en is ook toestemming van het breed moderamen van de classicale vergadering vereist (art. 1-5 GR)

In artikel 2 GR wordt een nadere regeling gegeven voor het werken met samenwerkingsorganen waaraan bevoegdheden worden overgedragen. Dan is samenwerking met verschillende intensiteit denkbaar. In lid 1 blijven de eigen kerkenraden en colleges van de afzonderlijke gemeenten bestaan, en krijgt een afzonderlijk gezamenlijk samenwerkingsorgaan bepaalde bevoegdheden (gedacht kan worden aan een gezamenlijke opzet van het werelddiaconaat). In lid 2 oefenen kerkenraden en/of colleges een deel van hun verantwoordelijkheden gezamenlijk uit, met overdracht van de betrokken bevoegdheden aan bv. de gezamenlijke kerkenraad (denk bv. aan een situatie waarin al het diaconale werk gezamenlijk is, maar eredienst en pastoraat nog afzonderlijk worden behartigd). In lid 3 is alle kerkenwerk onder gezamenlijke verantwoordelijkheid gebracht: dan nemen een gezamenlijke kerkenraad en gezamenlijke colleges feitelijk de plaats in van de afzonderlijke organen. Dan ligt indeling in dezelfde classis voor de hand (lid 4), en worden de gemeenteleden erin gekend en erover gehoord (lid 5). Dat laatste gebeurt ook bij wijziging van de afspraken (lid 6). Lid 8 regelt de gang van zaken bij ambtsdragersverkiezingen. Lid 9 regelt de toepasbaarheid van wat bepaald is in ord. 4 (over de ambtelijke vergaderingen), ord. 11 (over de vermogensrechtelijke aangelegenheden), en lid 10 zet de laatste stap: in bepaalde gevallen hebben we het over wat wel een federatie heet. Het GCKO heeft overwogen de mogelijkheid van een federatie geheel te laten vervallen, in de veronderstelling dat gemeenten die als één gemeente willen verdergaan, ook wel direct de stap naar volledige fusie, als geregeld in artikel 4, zullen zetten. Het is echter niet geheel ondenkbaar dat soms toch voor de tussenstap van de federatie wordt gekozen, om gedurende enige tijd nog beter aan elkaar te wennen.

In artikel 3 gaat het om gemeenschappelijke kerkdiensten. Onderscheid wordt gemaakt tussen (incidentele) kerkdiensten, georganiseerd door twee kerkenraden, en diensten georganiseerd door een gemeenschappelijke kerkenraad. In het eerste geval kan de verantwoordelijkheid voor doop enz. blijven bij de kerkenraad van de gemeente waartoe de dopeling of degene die belijdenis doet of als ambtsdrager wordt bevestigd, behoort.

3.4.4 Samengaan en splitsen van gemeenten (ord. 2-8-4 t/m 6; GR 1-4 en 5)

Deel II van de generale regeling betreft het samengaan en het splitsen van gemeenten. Het vormen van gemeenten (ord. 2-8-2) en het opnemen in de kerk van een onafhankelijke gemeente of een gemeente uit een andere kerk (ord. 2-8-3) vereisen geen nadere regeling, maar voor het laten samengaan van gemeenten, zoals bedoeld in ord. 2-8-4 en 5, en het splitsen van gemeenten (ord. 2-8-6) dient wel het een en ander geregeld te worden in de GR. Nu komt immers de rechts-

persoonlijkheid met de daaraan verbonden rechten en plichten van vermogensrechtelijke aard in het geding. Het laten samengaan kan zowel gebeuren op initiatief van de betrokken kerkenraden (lid 4, voorheen ‘vereniging’ of ‘samenvoeging’ – op eigen verzoek – genoemd) als, in bijzondere omstandigheden, op initiatief van de classicale vergadering (lid 5, voorheen ‘samenvoeging’ genoemd).

De hier, in artikel 4, voorgestelde regelgeving sluit inhoudelijk nauw aan bij wat tot nu toe was geregeld in de GR fusie en splitsing. Wel is de structuur van dit artikel veranderd. Wat al in de ordinantie staat, is niet steeds herhaald. Op onderdelen is sprake van vereenvoudigingen.

Voor het splitsen van een gemeente (artikel 5) kan worden volstaan met het van overeenkomstige toepassing verklaren van artikel 4.

3.4.5 Bijzondere zorg (GR 1-6)

De regeling voor bijzondere zorg (artikel 6) is inhoudelijk ongewijzigd overgenomen uit de bestaande GR fusie en splitsing. Alleen is waar tot nu toe sprake was van ‘regionale’ colleges, dit nu vervangen door ‘classicale’ colleges.

3.5 Wijziging GR 7 [Classicale verkiezing]

In GR 7-2-3 is bepaald dat het breed moderamen van de classicale vergadering voor 1 juli de kerkenraden uitnodigt om voor 1 oktober aanbevelingen te doen voor de verkiezing van leden van de classicale vergadering. Vanuit de classicale vergaderingen is aangegeven dat 1 oktober wel erg laat is. Classicale vergaderingen komen in september bijeen (zie ook het schema voor consideraties). Dat betekent dat die datum vervroegd moet worden naar 15 september. De uitnodiging moet dan ook vervroegd worden. Om de kerkenraden alle ruimte te geven wordt 1 juni voorgesteld. Voor die datum is immers al bekend welke vacatures er zullen zijn.

GR 7-2-3 Huidige tekst	Voorstel
Voor 1 juli van elk jaar nodigt het breed moderamen van de classicale vergadering elk van de betrokken kerkenraden uit om vóór 1 oktober schriftelijk en ondertekend bij het breed moderamen van de classicale vergadering aanbevelingen in te dienen van personen uit de betrokken ring die naar zijn mening voor verkiezing in aanmerking komen.	Voor 1 juni van elk jaar nodigt het breed moderamen van de classicale vergadering elk van de betrokken kerkenraden uit om vóór 15 september schriftelijk en ondertekend bij het breed moderamen van de classicale vergadering aanbevelingen in te dienen van personen uit de betrokken ring die naar zijn mening voor verkiezing in aanmerking komen.

3.6 Aanvulling GR 12 [Vermogensrechtelijke aangelegenheden]

3.6.1 Vereffening na opheffing van een gemeente

Een nieuwe mogelijkheid in het kader van het project Kerk 2025 is dat een gemeente niet door middel van samenvoeging als zelfstandige gemeente ophoudt te bestaan, maar door opheffing. Hieraan wordt aandacht besteed in de paragrafen 3.3. en 3.4. van de nota “Kerk 2025, een stap verder” (pagina 20 en 21) die door de Generale Synode werd aanvaard.

De regeling over de opheffing van een gemeente is neergelegd in ordinantie 2 artikel 9.

In dit artikel wordt bepaald in lid 8 dat nadat het besluit tot opheffing is genomen de gemeente in staat van opheffing verkeert en het breed moderamen van de classicale vergadering is belast met vereffening.

Lid 10 van dit artikel stelt: de vereffening van het vermogen van de gemeente in opheffing vindt plaats met inachtneming van hetgeen in de generale regeling ter zake is bepaald.

Lid 11 stelt: hetgeen in en krachtens dit artikel wordt bepaald is van overeenkomstige toepassing op de opheffing van de diaconie van deze gemeente.

Eindrapport Kerk 2025 (GCKO) – d.d. 26 september 2018

Over de bestemming van het vermogen stelt de nota (vindplaats zie boven) het volgende:
“... duidelijk is dat de kerkelijke vermogens die eventueel over zijn, in principe ten goede komen aan de voorgaande presentie van de kerk in het gebied van de gemeente. Het is geormerkt geld,
5 dat aangewend wordt voor stimulering van het kerkelijk leven in de regio waarbij met name aan missionaire activiteiten gedacht moet worden, maar ook aan toerusting van bijvoorbeeld een huisgemeente.

3.6.2 Wettelijk kader

10 In boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is een regeling getroffen in de artikelen 19² tot en met 24 voor de ontbinding van rechtspersonen. Deze artikelen staan in titel 1 algemene bepalingen. Krachtens artikel 2 van ditzelfde boek gelden deze bepalingen niet voor kerkgenootschappen en hun zelfstandige onderdelen:

15 “Met uitzondering van artikel 5 gelden de volgende artikelen van deze titel niet voor hen; overeenkomstige toepassing daarvan is geoorloofd, voor zover deze is te verenigen met hun statuut en met de aard der onderlinge verhoudingen.”

² Boek 2 Burgerlijk Wetboek

Artikel 19

1. Een rechtspersoon wordt ontbonden:
 - a. door een besluit van de algemene vergadering of, indien de rechtspersoon een stichting is, door een besluit van het bestuur tenzij in de statuten anders is voorzien;
 - b. bij het intreden van een gebeurtenis die volgens de statuten de ontbinding tot gevolg heeft, en die niet een besluit of een op ontbinding gerichte handeling is;
 - c. na faillietverklaring door hetzij opheffing van het faillissement wegens de toestand van de boedel, hetzij door insolventie;
 - d. door het geheel ontbreken van leden, indien de rechtspersoon een vereniging, een coöperatie of een onderlinge waarborgmaatschappij is;
 - e. door een beschikking van de Kamer van Koophandel als bedoeld in artikel 19a;
 - f. door de rechter in de gevallen die de wet bepaalt.
2. De rechtbank verklaart op verzoek van het bestuur, een belanghebbende of het openbaar ministerie, of en op welk tijdstip de rechtspersoon is ontbonden in een geval als bedoeld in lid 1 onder b of d. De beschikking is voor een ieder bindend. Is de rechtspersoon in een register ingeschreven, dan wordt de in kracht van gewijsde gegane uitspraak, inhoudende de verklaring, door de zorg van de griffier aldaar ingeschreven.
3. Aan de registers waar de rechtspersoon is ingeschreven wordt van de ontbinding opgaaf gedaan: in de gevallen als bedoeld in lid 1, onder a, b en d door de vereffenaar, indien deze er is en anders door het bestuur, in het geval als bedoeld in lid 1, onder c door de faillissementscurator, in het geval als bedoeld in lid 1, onder e door de Kamer van Koophandel en in het geval als bedoeld in lid 1 onder f door de griffier van het betrokken gerecht.
4. Indien de rechtspersoon op het tijdstip van zijn ontbinding geen baten meer heeft, houdt hij alsdan op te bestaan. In dat geval doet het bestuur of, bij toepassing van artikel 19a, de Kamer van Koophandel, daarvan opgaaf aan de registers waar de rechtspersoon is ingeschreven.
5. De rechtspersoon blijft na ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is. In stukken en aankondigingen die van hem uitgaan, moet aan zijn naam worden toegevoegd: in liquidatie.
6. De rechtspersoon houdt in geval van vereffening op te bestaan op het tijdstip waarop de vereffening eindigt. De vereffenaar of de faillissementscurator doet aan de registers waar de rechtspersoon is ingeschreven, daarvan opgaaf.
7. De gegevens die omtrent de rechtspersoon in de registers zijn opgenomen op het tijdstip waarop hij ophoudt te bestaan, blijven daar gedurende tien jaren na dat tijdstip bewaard.

Wel zijn van toepassing bepalingen inzake de ANBI, die kortgezegd inhouden dat bij opheffing van een ANBI het liquidatiesaldo dient te worden bestemd voor een vergelijkbaar algemeen nuttig doel.

- 5 Het moge duidelijk zijn dat bij de opheffing van een gemeente de bestemming van het vermogen na liquidatie niet bestemd is voor uitkering aan de leden van de gemeente of door hen vast te stellen doeleinden.

3.6.3 Gevolgen van opheffing voor erfenissen en legaten

10 Bedacht dient te worden dat indien er na de opheffing van een gemeente [of diaconie] - door middel van liquidatie – een legaat of erfstelling voor deze gemeente beschikbaar komt, dit niet meer ten goede kan komen van de opgeheven gemeente, die immers niet meer bestaat. Dit is anders wanneer een gemeente wordt opgeheven door samenvoeging met een naburige gemeente. Hier is – in civielrechtelijke zin – sprake van een juridische fusie. Hierbij gaan alle rechten en verplichtingen over op de samengevoegde gemeente.

15 Wanneer bekend is – of kan worden verwacht – dat er erfenissen of legaten kunnen worden verwacht dan kan ofwel tijdig contact met de begunstigers worden opgenomen dan wel worden gekozen voor opheffing door samenvoeging.

3.6.4 Voorstel voor een nieuw artikel 5

20 **Artikel 5: Vermogensrechtelijke gevolgen van de opheffing van een gemeente en een diaconie.**

1. **De gemeente en de diaconie van een gemeente in opheffing blijven voortbestaan als rechtspersoon voor zover dit tot vereffening van het vermogen nodig is. In stukken en aankondigingen die van hem uitgaan, moet aan zijn naam worden toegevoegd “in opheffing”. De rechtspersoon houdt op te bestaan op het tijdstip waarop de vereffening eindigt.**
2. **Het breed moderamen van de classicale vergadering benoemt, na overleg met het classicale college voor de behandeling van beheerszaken, een commissie van vereffenaars voor**
 - **de vereffening van het vermogen van de gemeente**
 - **de vereffening van het vermogen van de diaconie van die gemeente.****Deze commissie telt tenminste 3 leden.**
3. **Ordinantie 11-8-3 is van overeenkomstige toepassing.**
4. **Indien er na vereffening een batig saldo overblijft wordt dit uitgekeerd aan de classicale vergadering in wiens ressort de gemeente en de diaconie van die gemeente zijn gelegen. De classicale vergadering besteedt deze middelen ter stimulering van het kerkelijk leven in de regio waar de gemeente was gelegen, respectievelijk waar het diaconale middelen betreft, aan diaconale activiteiten in die regio.**
5. **Het plan van verdeling en de rekening en verantwoording over de uitgevoerde vereffening behoeven de voorafgaande goedkeuring van het classicale college voor de behandeling van beheerszaken.**
6. **De commissie van vereffenaars publiceert het voorgenomen besluit inzake het plan van verdeling en de rekening en verantwoording in een dagblad dat verschijnt in de betreffende regio, waarbij generale regeling 1-4-2 tot en met 10 van overeenkomstige toepassing is.**
7. **De commissie van vereffenaars bepaalt de datum waarop de vereffening is afgerond en de gemeente en de diaconie als rechtspersoon definitief zijn opgeheven.**
8. **De commissie van vereffenaars bepaalt door wie de boeken en bescheiden van de opgeheven gemeente en de diaconie van die gemeente ten minste zeven jaren worden bewaard.**
9. **Het generale college voor de behandeling van beheerszaken is bevoegd om nadere aanwijzingen te geven voor de werkzaamheden van deze commissie van vereffenaars.**

4 Nalezing kerkorde

Bij de nalezing constateerde het GCKO een aantal inconsequenties en/of onduidelijkheden die door de hoge druk waaronder gewerkt is, niet eerder zijn opgemerkt. Het GCKO doet hieronder voorstellen tot aanpassing. Naar het oordeel van het GCKO zijn de voorstellen deels technisch van aard; deze zou de synode in enige lezing kunnen vaststellen. Andere voorstellen zullen ter consideratie moeten worden voorgelegd aan de klassicale vergaderingen en de evangelisch-lutherse synode.

4.1 Art. XIII-1 KO Plaatselijke colleges

De synode heeft besloten dat het college van diakenen kan worden aangevuld met anderen dan diakenen. Verzuimd is het kerkordeartikel over het college van diakenen op dezelfde wijze aan te passen. Het GCKO stelt voor dit alsnog te doen. Het GCKO stuit daarbij nog op een probleem. Volgens de letter van de kerkordetekst vormen alle diakenen het college van diakenen. In een gemeente met wijkgemeenten hoeft dat niet het geval te zijn. Bij het college van kerkrentmeesters speelt het probleem niet. Er is in de tekst sprake van 'de daartoe in het bijzonder aangewezen ouderlingen'. Daarmee zijn de ouderlingen-kerkrentmeester bedoeld, maar betoogd kan worden dat niet alle ouderlingen-kerkrentmeester (in een gemeente met wijkgemeenten) de daartoe aangewezen ouderlingen zijn. Een en ander is op te lossen door ook bij de diakenen te spreken over de daartoe aangewezen diakenen die tezamen met desgewenst anderen het college van diakenen vormen. Maar het artikel wordt daardoor wel topzwaar.

Het college is van mening dat de detaillering uit dit artikel achterwege kan blijven. De samenstelling van de colleges kan aan de regeling in de ordinanties worden overgelaten. Het GCKO stelt daarom als tekst voor (met een ook verder iets vereenvoudigde tekst):

Huidige tekst	Voorstel
<p>De zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente berust bij de kerkenraad, die de verzorging van deze zaken toevertrouwt aan</p> <p>het college van diakenen, voor zover het betreft de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de diaconale aard en de daartoe in het bijzonder aangewezen ouderlingen die - desgewenst aangevuld met andere leden van de gemeente - tezamen het college van kerkrentmeesters vormen, voor zover het betreft de andere vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente.</p>	<p>De zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente berust bij de kerkenraad, die de verzorging van de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de diaconale aard toevertrouwt aan het college van diakenen, en de verzorging van de andere vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente aan het college van kerkrentmeesters.</p>

4.2 Ord. 2-2 Opname in de gemeente

In ord. 2-2 wordt gesproken over leden, gastleden, vrienden en ongedoopte kinderen die in de gemeente zijn opgenomen. Alleen bij leden is een verschillend spraakgebruik. In lid 5 is bepaald dat leden tot de gemeente blijven behoren zolang zij niet als lid worden opgenomen in een andere gemeente van de kerk; maar in lid 1 wordt gesproken over de gedoopten die in het lokale ledenregister zijn opgenomen. Deze formulering is een vergissing. Het opnemen in het lokale ledenregister is het gevolg van de opname in de gemeente. Iemand die gedoopt wordt is op dat moment lid van de gemeente, al kan het even duren voordat de registratie rond is.

Het GCKO stelt daarom voor om de formulering in lid 1 van het bij het eerste streepje genoemde aan te passen aan de rest van de formulering in ord. 2-2.

Huidige tekst	Voorstel
<p>Tot de gemeenschap van een gemeente behoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - als leden: de gedoopten die in het lokale ledenregister zijn opgenomen; leden die openbare belijdenis van het geloof hebben afgelegd worden aangeduid als belijdende leden, de anderen als doopleden; - als gastleden: de gedoopten die als lid ingeschreven zijn in een andere kerkgemeenschap en op hun verzoek als zodanig in de gemeente zijn opgenomen, naar regels in de generale regeling gastlidmaatschap gesteld; - als niet-gedoopten: de niet-gedoopte kinderen van gemeenteleden, voor zover de ouders of wettelijke vertegenwoordigers daartegen geen bezwaar maken. - als vrienden: degenen die blijk geven van verbondenheid met de gemeente en op hun verzoek als zodanig zijn opgenomen. 	<p>Tot de gemeenschap van een gemeente behoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - als leden: de gedoopten die in de gemeente zijn opgenomen; leden die openbare belijdenis van het geloof hebben afgelegd worden aangeduid als belijdende leden, de anderen als doopleden; - als gastleden: de gedoopten die als lid ingeschreven zijn in een andere kerkgemeenschap en op hun verzoek als zodanig in de gemeente zijn opgenomen, naar regels in de generale regeling gastlidmaatschap gesteld; - als niet-gedoopten: de niet-gedoopte kinderen van gemeenteleden, voor zover de ouders of wettelijke vertegenwoordigers daartegen geen bezwaar maken. - als vrienden: degenen die blijk geven van verbondenheid met de gemeente en op hun verzoek als zodanig zijn opgenomen.

4.3 Ord. 2-4-4 en 2-6-1 Breed moderamen of classicale vergadering

- 5 Het aanmerken van een gemeente als protestantse gemeente was een zaak van het breed moderamen van de classicale vergadering (ord.2-12-6 oud). Bij de herformulering (vereenvoudiging van de tekst maar geen inhoudelijke wijziging) is bij abuis de classicale vergadering genoemd. Bij het vragen van de consideraties is ook niet aangegeven dat op dit punt iets wijzigen zou. Het GCKO stelt daarom voor dit abuis alsnog te herstellen:

Huidige tekst ord. 2-4-4	Voorstel
<p>Indien het voor een gemeente niet mogelijk is door samengaan met een andere gemeente een protestantse gemeente te vormen, omdat er geen gemeente is om mee samen te gaan of omdat een in aanmerking komende gemeente niet wil, dan kan</p> <p style="padding-left: 40px;">de classicale vergadering op verzoek van de kerkenraad deze gemeente aanmerken als protestantse gemeente. Alvorens het besluit te nemen, hoort de classicale vergadering de kerkenraad van andere in aanmerking komende gemeenten.</p>	<p>Indien het voor een gemeente niet mogelijk is door samengaan met een andere gemeente een protestantse gemeente te vormen, omdat er geen gemeente is om mee samen te gaan of omdat een in aanmerking komende gemeente niet wil, dan kan het breed moderamen van de classicale vergadering op verzoek van de kerkenraad deze gemeente aanmerken als protestantse gemeente. Alvorens het besluit te nemen, hoort het breed moderamen de kerkenraad van andere in aanmerking komende gemeenten.</p>

10

In ord. 2-6-1 wordt bepaald dat de classicale vergadering voorzieningen kan treffen voor gemeenten in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden. In ord. 2-18-1 (oud) kon het breed moderamen deze voorzieningen treffen. En in het vervolg van dit lid wordt de concretisering van deze bevoegdheid gegeven aan het breed moderamen. Ook hier is sprake van een kennelijke vergissing. In alle gevallen moet de classicale vergadering of het breed moderamen worden genoemd. Het GCKO stelt voor ook hier het breed moderamen te lezen.

15

Eindrapport Kerk 2025 (GCKO) – d.d. 26 september 2018

Huidige tekst ord. 2-6-1	Voorstel
De classicale vergadering is bevoegd voor gemeenten in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden voorzieningen te treffen. Zij besluit hiertoe na overleg met door de generale synode aangewezen organen van de kerk. Een mogelijke voorziening is het verlenen van de bevoegdheid aan ouderlingen of diakenen om bij ontstentenis van een predikant de ambtswerkzaamheden van een predikant te verrichten, waaronder het voorgaan in kerkdiensten en de bediening van de sacramenten. Deze bevoegdheid wordt aan de betreffende ambtsdragers verleend door het breed moderamen van de classicale vergadering in overleg met de kerkenraad. De classicale vergadering wijst een predikant als supervisor aan.	Het breed moderamen van de classicale vergadering is bevoegd voor gemeenten in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden voorzieningen te treffen. Zij besluit hiertoe na overleg met door de generale synode aangewezen organen van de kerk. Een mogelijke voorziening is het verlenen van de bevoegdheid aan ouderlingen of diakenen om bij ontstentenis van een predikant de ambtswerkzaamheden van een predikant te verrichten, waaronder het voorgaan in kerkdiensten en de bediening van de sacramenten. Deze bevoegdheid wordt aan de betreffende ambtsdragers verleend door het breed moderamen in overleg met de kerkenraad. Het breed moderamen wijst een predikant als supervisor aan.

4.4 Ord 2-5-11 t/m 13 Huisgemeente

- In lid 11 wordt gesproken over de classicale vergadering als besluitende vergadering en over de naburige kerkenraad of de classicale vergadering als verantwoordelijke vergadering. In lid 12 wordt verwezen naar de in lid 11 genoemde kerkenraad of classicale vergadering, in lid 13 naar de in lid 11 genoemde ambtelijke vergadering. Op zich is er niets mis met de tekst, maar het kan helderder. Het GCKO stelt daarom een (uitsluitend tekstuele) aanpassing voor:

11	Deze huisgemeente wordt gevormd bij besluit van de classicale vergadering en staat onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van een naburige gemeente of van de classicale vergadering.	Deze huisgemeente wordt gevormd bij besluit van de classicale vergadering. (rest naar lid 12)
12	Deze huisgemeente wordt geleid door een commissie, die werkt onder verantwoordelijkheid van en in verantwoording aan de in lid 11 genoemde kerkenraad of de classicale vergadering.	Deze huisgemeente wordt geleid door een commissie, die werkt onder verantwoordelijkheid van en in verantwoording aan de kerkenraad van een naburige gemeente dan wel van de classicale vergadering.
13	De zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van deze huisgemeente berust bij de in lid 11 genoemde ambtelijke vergadering.	De zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van deze huisgemeente berust bij de in lid 12 genoemde ambtelijke vergadering.

10 4.5 Ord. 2-7-6 Indeling in een classis

- Bij bepaalde vormen van samenwerking kunnen gemeenten die tot verschillende classes behoren, op hun verzoek door de kleine synode worden ingedeeld in één classis. Ord. 2-7-6 stelt dat dit gebeurt "naar regels bij generale regeling (= in generale regeling 1) gesteld". In het voorstel voor deze generale regeling wordt bepaald dat bij het vormen van een samenwerkingsorgaan de kerkenraden kunnen verzoeken om indeling in één classis, en dat indeling in één classis noodzakelijk is bij verregaande samenwerking (voorheen federatie genoemd); zie voorstel

GR 1-2-1 tot en met 4 (blz. 6). De formulering van ord. 2-7-6 wijkt daarvan iets af ('kunnen'). En gemeenten kunnen altijd verzoeken om in een andere classis te worden ingedeeld. Het GCKO is van oordeel dat met de tekst van GR 1-2 de zaak voldoende geregeld is en stelt voor: ord. 2-7-6 te laten vervallen, onder henummering van lid 7 tot lid 6:

5

Huidige tekst	Voorstel
Indien de betrokken gemeenten niet zijn ingedeeld in dezelfde classis, worden zij bij bepaalde vormen van samenwerking, naar regels bij generale regeling gesteld, op verzoek van de kerkenraden bij het aangaan van bedoelde samenwerkingsvorm door de kleine synode ingedeeld in één classis.	vervalt

4.6 Ord. 2-8-6 Gemeentegrenzen

Indien twee gemeenten samengaan stelt het breed moderamen van de classicale vergadering de grenzen van de nieuwe gemeente vast (ord. 2-8-4). Dit is uiteraard van belang indien de grenzen van beide gemeenten niet samenvallen. Dit is geen wijziging ten opzichte van de eerdere praktijk. In ord. 2-8-6 wordt de splitsing van een gemeente geregeld. Hiervoor was eerder geen kerkorde-artikel. Bepaald is dat in dat geval de classicale vergadering de grenzen vaststelt. Dat een derde betrokken is, is uiteraard van belang als de te vormen gemeenten het niet eens zijn over de grens. Maar het is onlogisch om in dit geval de classicale vergadering als geheel de beslissing te geven. Het GCKO stelt daarom voor om alsnog vast te stellen dat het breed moderamen dit besluit neemt, als volgt:

10
15

Huidige tekst	Voorstel
... Indien het een geografische splitsing betreft, stelt de classicale vergadering het grondgebied (de grenzen) van de nieuwe gemeenten vast. Indien het een niet-geografische splitsing betreft, behoeft het besluit tot splitsing tevens goedkeuring van het breed moderamen van de classicale vergadering.	... Indien het een geografische splitsing betreft, stelt het breed moderamen van de classicale vergadering het grondgebied (de grenzen) van de nieuwe gemeenten vast. Indien het een niet-geografische splitsing betreft, behoeft het besluit tot splitsing tevens goedkeuring van het breed moderamen van de classicale vergadering.

4.7 Ord. 2-10-2 Bevoegde vergadering

Ordinantie 2-10 handelt over de vermogensrechtelijke aspecten van gemeentevorming. In lid 1 worden de mogelijke besluiten opgesomd

20

Alle besluiten tot

- vorming van gemeenten,
- samengaan of splitsen van gemeenten,
- de vorming van bijzondere gemeentevormen
- de samenwerking van gemeenten
- beëindiging van samenwerkingsvormen of
- opheffing van een gemeente

25

voorzien ook in de regeling van de daaruit voortvloeiende rechtsgevolgen alsmede de gevolgen voor het gemeentelijk leven.

30

Lid 2 vervolgt vervolgens met: De classicale vergadering hoort, alvorens zij een besluit neemt, het classicaal college voor de behandeling van beheerszaken ...

Het GCKO had bij dit lid geen wijziging voorgesteld. Bij nader inzien is dit niet juist. Slechts bij gedwongen samengaan en bij opheffing neemt de classicale vergadering een besluit. In de andere gevallen wordt het besluit genomen door de betrokken kerkenraden (kerkenraad); wel is dan de goedkeuring van het breed moderamen vereist. Om aan beide situaties recht te doen, is aanpassing van de tekst vereist. Dezelfde aanpassing is ook nodig in de slotzin. Maar het is evident dat een classicale vergadering alleen kan besluiten over gemeenten in de classis en dat elke kerkenraad de goedkeuring van het breed moderamen in de eigen classis behoeft. De slotzin kan daarom worden gemist.

Huidige tekst	Voorstel
De classicale vergadering hoort, alvorens zij het besluit neemt, het classicale college voor de behandeling van beheerszaken. Indien een evangelisch-lutherse gemeente is betrokken hoort zij ook het de evangelisch-lutherse synode. Indien betrokken gemeenten van verschillende classes deel uitmaken, wordt besloten door beide classicale vergaderingen en geadviseerd door beide classicale colleges.	De classicale vergadering hoort, alvorens zij het besluit neemt het classicale college voor de behandeling van beheerszaken. Indien een evangelisch-lutherse gemeente is betrokken hoort zij ook het de evangelisch-lutherse synode. Het breed moderamen handelt overeenkomstig, alvorens het goedkeuring aan het besluit geeft.

4.8 Ord. 3-6-3 (Wijk)gemeente

In ord. 3-6 wordt gesproken over verkiezing van ambtsdragers. Steeds wordt daarbij gesproken over 'gemeente'. Alleen in lid 3 staat éénmaal '(wijk)gemeente'. Er is geen reden om die specificering te geven, en zeker niet alleen hier. Het GCKO stelt voor om ook hier alsnog gemeente te lezen.

Huidige tekst	Voorstel
Indien de stemgerechtigden van de (wijk)gemeente telkens voor een periode van ten hoogste zes jaren de kerkenraad machtigen om dubbeltallen per vacature te stellen, gelden in afwijking van lid 2 de volgende bepalingen: - De gemeente wordt uitgenodigd per vacature aanbevelingen te doen.	Indien de stemgerechtigden van de gemeente telkens voor een periode van ten hoogste zes jaren de kerkenraad machtigen om dubbeltallen per vacature te stellen, gelden in afwijking van lid 2 de volgende bepalingen: - De gemeente wordt uitgenodigd per vacature aanbevelingen te doen.

4.9 Ord. 3-6-4 Ambtsdragers met een bepaalde opdracht

Het GCKO werd attent gemaakt op een onduidelijkheid in de vastgestelde teksten rond de verkiezing van ambtsdragers met bepaalde opdracht in de algemene kerkenraad.

In ord. 3-6-4 wordt gesproken over ambtsdragers met een bepaalde opdracht die verkozen zijn door de algemene kerkenraad. Opgemerkt wordt dat hiermee de verkiezing door de algemene kerkenraad wordt verondersteld, maar dat die mogelijkheid nergens expliciet is geopend, anders dan in de oude kerkorde, waarin dit lid begon met

In afwijking van het in de leden 3 en 4 bepaalde kunnen ouderlingen en diakenen met een bepaalde opdracht verkozen worden door de kerkenraad uit de stemgerechtigde leden van de

gemeente, nadat de leden van de gemeente in de gelegenheid zijn gesteld personen aan te bevelen die naar hun mening voor verkiezing in aanmerking komen.

Het huidige lid 4 sloot daar naadloos bij aan.

- 5 Het GCKO merkt hierbij het volgende op:
De synode heeft - op voorstel van het GCKO - besloten de geciteerde zinsnede te laten vervallen. Immers, in lid 3 en 4 staat de mogelijkheid dat de kerkenraad verkozen verklaart als er maar een kandidaat is, en omdat de kerkenraad bij ambtsdragers met bepaalde opdracht niet gebonden is aan aanbevelingen, kan de kerkenraad besluiten slechts een kandidaat te stellen en deze daarmee verkozen te verklaren. De geciteerde zinsnede werd daarmee overbodig.
- 10 De synode heeft verder besloten de samenstelling van de algemene kerkenraad aan de plaatselijke regeling over te laten, met dien verstande dat de algemene bepaling ten aanzien van de kerkenraad ook voor de algemene kerkenraad geldt, en dat elke wijkkerkenraad in de algemene kerkenraad vertegenwoordigd moet zijn. Daarin kan b.v. bepaald worden dat naast de wijkkerkenraden ook de colleges en/of het team van predikanten een lid van de algemene kerkenraad aanwijst. En niet is uitgesloten dat wordt bepaald dat voor een vacature van een ambtsdrager met bepaalde opdracht voor de gemeente in haar geheel een verkiezing wordt gehouden die uitgaat van de algemene kerkenraad. Daarbij kan de algemene kerkenraad, als het gaat om een ambtsdrager met bepaalde opdracht, gehoord de aanbevelingen, één kandidaat stellen en deze verkozen verklaren.
- 15 De formulering 'verkozen door de algemene kerkenraad' is gegeven het bovenstaande te kort door de bocht. Het gaat om ambtsdragers die verkozen zijn door de gemeente of door de algemene kerkenraad verkozen zijn verklaard.
- 20 Lid 4 is overigens niet opgenomen om over de verkiezing van deze ambtsdragers te spreken (dat is in lid 2 en 3 voldoende geregeld) maar om de mogelijkheid te openen dat ambtsdragers die lid geworden zijn van de algemene kerkenraad zonder lid te zijn van een wijkkerkenraad zonder nadere verkiezing lid van een wijkkerkenraad worden. Een herformulering van lid 4, zonder dat aan deze bedoeling van lid 4 iets wijzigt, kan helpen de onhelderheid weg te nemen.
- 25 Het GCKO stelt dan ook voor om de tekst in die zin te wijzigen.
- 30

Huidige tekst	Voorstel
Ambtsdragers met een bepaalde opdracht die door de algemene kerkenraad zijn verkozen ten behoeve van de gemeente in haar geheel, kunnen, op verzoek van de wijkkerkenraad van de wijkgemeente waartoe zij behoren, deel uitmaken van die wijkkerkenraad.'	Ambtsdragers met een bepaalde opdracht ten behoeve van de gemeente in haar geheel, kunnen, indien zij geen lid zijn van een wijkkerkenraad , op verzoek van de wijkkerkenraad van de wijkgemeente waartoe zij behoren, deel uitmaken van die wijkkerkenraad.

4.10 Ord. 3-14-3 Functionarissen

- Bepaald is dat personen die op arbeidsovereenkomst in een functie werkzaam zijn in de gemeente geen lid kunnen zijn van de kerkenraad of van het college van kerkrentmeesters. Het college van diakenen wordt daarbij niet genoemd, omdat voorheen alleen ambtsdragers deel konden uitmaken van het college van diakenen. Nu ook niet-ambtsdragers deel kunnen uitmaken van dit college moet ook dit college worden genoemd.
- 35

Huidige tekst	Voorstel
Zij die op arbeidsovereenkomst in de gemeente in een functie werkzaam zijn, kunnen in die gemeente geen lid zijn van de kerkenraad of	Zij die op arbeidsovereenkomst in de gemeente in een functie werkzaam zijn, kunnen in die gemeente geen lid zijn van de kerkenraad,

van het college van kerkrentmeesters.	van het college van kerkrentmeesters of van het college van diakenen.
---------------------------------------	--

4.11 Ord. 4-13-1 Classispredikant

5 Vanaf het begin van het proces van Kerk2025 is het de bedoeling geweest dat de classispredikant deel uitmaakt van de classicale vergadering. In ord. 4-15-4 wordt dat ook verondersteld. Het breed moderamen bestaat uit het moderamen (waarvan de classispredikant deel uitmaakt) en vier **andere leden** van de classicale vergadering. In lid 5 wordt de uitzondering gemaakt voor de boventallige preses en scriba; deze zijn geen lid van de classicale vergadering maar hebben adviserende stem. Voor de classispredikant wordt dat niet bepaald.

10 Het GCKO constateert dat er mogelijk onduidelijkheid kan ontstaan doordat in ord. 4-13 bij de samenstelling van de classicale vergadering de classispredikant niet wordt genoemd. Het stelt voor om alle misverstand te voorkomen alsnog aan de eerste volzin van ord. 4-13-1 toe te voegen: “en de classispredikant”.

Huidige tekst	Voorstel
De classicale vergadering wordt gevormd door ten minste 20 en ten hoogste 30 ambtsdragers van tot de classis behorende gemeenten.	De classicale vergadering wordt gevormd door ten minste 20 en ten hoogste 30 ambtsdragers van tot de classis behorende gemeenten en de classispredikant.

15 4.12 Ord. 4-13-4 Adviseur van de classicale vergadering

In tweede lezing is vastgesteld dat de voorzitter van het classicale college voor de visitatie adviseur is van de classicale vergadering en haar breed moderamen. Op voorstel van het GCKO is deze bepaling opgenomen in ord. 10-3-5. In ord. 4-13-4 wordt alleen een afgevaardigde naar de synode als vaste adviseur van de classicale vergadering. Het GCKO stelt voor – ter wille van de doorzichtigheid van de regels – het adviseurschap ook in ord. 4 te vermelden:

20

Huidige tekst	Voorstel
Ord. 4-13-4	
De classicale vergadering bepaalt in haar regeling voor haar wijze van werken wie, naast ten minste een afgevaardigde van de classicale vergadering naar de generale synode, als adviseurs aan de beraadslagingen van de classicale vergadering deelnemen.	De voorzitter van het classicaal college voor de visitatie en ten minste één afgevaardigde van de classicale vergadering naar de generale synode nemen als adviseur deel aan de beraadslagingen van de classicale vergadering. De classicale vergadering bepaalt in haar regeling voor haar wijze van werken wie verder als adviseur aan deze beraadslagingen deelnemen.
Ord. 4-15-4	
Het moderamen van de classicale vergadering wordt gevormd door de preses, de scriba en de classispredikant. Het breed moderamen van de classicale vergadering wordt gevormd door het moderamen en ten minste vier andere leden. In de regel maken een ouderling die niet tevens kerkrentmeester is, een ouderling-kerkrentmeester en een diaken deel uit van	Het moderamen van de classicale vergadering wordt gevormd door de preses, de scriba en de classispredikant. Het breed moderamen van de classicale vergadering wordt gevormd door het moderamen en ten minste vier andere leden. In de regel maken een ouderling die niet tevens kerkrentmeester is, een ouderling-kerkrentmeester en een diaken deel uit van

<p>het breed moderamen. Preses, scribe en de overige leden van het breed moderamen worden voor een periode van ten minste twee en ten hoogste vijf jaar gekozen uit het midden van de classicale vergadering en zijn herkiesbaar zolang zij deel uitmaken van de classicale vergadering.</p>	<p>het breed moderamen. Preses, scribe en de overige leden van het breed moderamen worden voor een periode van ten minste twee en ten hoogste vijf jaar gekozen uit het midden van de classicale vergadering en zijn herkiesbaar zolang zij deel uitmaken van de classicale vergadering.</p> <p>De voorzitter van het classicale college voor de visitatie is adviseur van het breed moderamen.</p>
--	--

4.13 Ord. 4-16-2 Quorum moderamen

Besloten is dat de bepaling van ord. 4-5-4 dat het quorum een minimum kent van drie leden niet van toepassing is op het moderamen van de kerkenraad (ord. 4-8-2). Een dergelijke bepaling ontbreekt voor het moderamen van de classicale vergadering. Maar ook daar is een voorziening nodig. Immers, anders dan bij de plaatselijke colleges die ook uit drie personen kunnen bestaan, is er geen vervanging geregeld als een van de moderamenleden niet in staat is aan de besluitvorming deel te nemen. Het breed moderamen van de classicale vergadering zou natuurlijk een plaatsvervangend preses en een plaatsvervangend scribe kunnen aanwijzen. Maar voor de classispredikant is geen plaatsvervanger mogelijk.

Het GCKO stelt dan ook voor de bepaling voor het moderamen van de kerkenraad ook op het moderamen van de classicale vergadering toe te passen.

Huidige tekst	Voorstel
<p>Het moderamen van de classicale vergadering wordt gevormd door de preses, de scribe en de classispredikant.</p> <p>Het breed moderamen van de classicale vergadering wordt gevormd door het moderamen en ten minste vier andere leden. (enz.)</p>	<p>Het moderamen van de classicale vergadering wordt gevormd door de preses, de scribe en de classispredikant. De bepaling dat het quorum een minimum kent van drie leden, als bepaald in artikel 5-4, is op het moderamen niet van toepassing.</p> <p>Het breed moderamen van de classicale vergadering wordt gevormd door het moderamen en ten minste vier andere leden. (enz.)</p>

4.14 Ord. 4-19-2, 28-2, ord. 10-3 en ord. 11-6 Benoeming leden van de classicale en generale colleges

Binnen de classis zijn vier classicale colleges. In ord. 4-19 wordt bepaald:

De leden van de classicale colleges worden benoemd door de classicale vergadering uit de leden van de kerk. Zij worden benoemd voor de tijd van vier jaar en kunnen voor een aansluitende periode van ten minste twee jaar en ten hoogste vier jaar worden herbenoemd, met dien verstande dat zij niet langer dan twaalf aaneengesloten jaren lid van het college kunnen zijn.

De classicale vergadering wijst de voorzitter van een classicaal college aan, met inachtneming van het bepaalde in ordinantie 10-3-5.

Elk classicaal college brengt periodiek verslag van zijn werkzaamheden uit aan de classicale vergadering.

De benoeming van de leden van deze colleges wordt ook geregeld

- voor het classicale college voor de visitatie in ord. 10-3

Eindrapport Kerk 2025 (GCKO) – d.d. 26 september 2018

- voor het classicale college voor de behandeling van beheerszaken: ord. 11-20
- voor het classicale college voor het opzicht: ord. 12-2
- voor het classicale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen: ord. 10-8.

5 In deze artikelen wordt “de leden van de kerk” uit de eerste volzin van ord. 4-19 beperkt tot de leden (voor het college voor het opzicht: ambtsdragers; voor het college voor de visitatie (voormalige) ambtsdragers) uit het gebied van de classis.

De benoemingstermijn voor de leden van de colleges voor het opzicht en die voor de behandeling van bezwaren en geschillen, genoemd in ord. 10 resp. 12 wijkt af van het in ord. 4-19 bepaalde en wordt voor het college voor de visitatie herhaald in ord. 10-3-7.

10 De benoeming van de voorzitters wordt eveneens in de genoemde ordinanties herhaald.

Het GCKO constateert dat alleen voor het classicale college voor de behandeling van beheerszaken de benoemingstermijn niet in ord. 11 genoemd wordt. Omdat de algemene regel van ord. 4-19-2 dus wordt vervangen door of herhaald in de speciale regels in ord. 10 en 12 is het naar het

15 oordeel van het GCKO helderder om de benoemingsregel in ord. 11 toe te voegen, en uit ord. 4-19-2 te schrappen.

Het GCKO constateert verder dat in ord. 10-3 vermeld wordt dat de voorzitter woonachtig moet zijn in het gebied van de classis. Omdat woonplaats en de gemeente waartoe iemand behoort niet hoeven samen te vallen acht het GCKO het juister om hier te spreken over ‘lid zijn van een

20 gemeente in het gebied van de classis’.

Samenvattend stelt het GCKO de volgende wijzigingen voor:

Huidige tekst	Voorstel
Ord. 4-19-2	
De leden van de classicale colleges worden benoemd door de classicale vergadering uit de leden van de kerk. Zij worden benoemd voor de tijd van vier jaar en kunnen voor een aansluitende periode van ten minste twee jaar en ten hoogste vier jaar worden herbenoemd, met dien verstande dat zij niet langer dan twaalf aaneengesloten jaren lid van het college kunnen zijn. De classicale vergadering wijst de voorzitter van een classicaal college aan, met inachtneming van het bepaalde in ordinantie 10-3-5. Elk classicaal college brengt periodiek verslag van zijn werkzaamheden uit aan de classicale vergadering.	Elk classicaal college brengt periodiek verslag van zijn werkzaamheden uit aan de classicale vergadering.
Ord. 10-3-5	
De voorzitter wordt – op voordracht van het classicale college voor de visitatie dat hiertoe het generale college hoort – benoemd door de classicale vergadering uit de (voormalige) ambtsdragers woonachtig in het gebied van het betreffende classicale college.	De voorzitter wordt – op voordracht van het classicale college voor de visitatie dat hiertoe het generale college hoort – benoemd door de classicale vergadering uit de (voormalige) ambtsdragers die lid zijn van een tot de classis behorende gemeente.
Ord. 11-20-3	
Een classicaal college voor de behandeling van beheerszaken bestaat uit ten minste zeven leden, benoemd door de classicale vergadering uit de leden van de kerk binnen	Een classicaal college voor de behandeling van beheerszaken bestaat uit ten minste zeven leden. Zij worden benoemd door de classicale vergadering uit de leden van de kerk binnen

het rechtsgebied van het college.	het rechtsgebied van het college voor de tijd van vier jaar en kunnen voor een aansluitende periode van ten minste twee jaar en ten hoogste vier jaar worden herbenoemd, met dien verstande dat zij niet langer dan twaalf aaneengesloten jaren lid van het college kunnen zijn.
-----------------------------------	---

Ook voor de generale colleges geldt dat de algemene regel staat in ordinantie 4 (art. 28-2) en de specifieke regels voor de vier colleges met een classicale pendant in de verschillende ordinanties. In ord. 4-28 is dit ondervangen met “Tenzij in de orde van de kerk anders is bepaald”. Hier is dan ook geen noodzaak tot aanpassing. Het GCKO constateert dat de formulering kan suggereren dat de restrictie de eerste volzin betreft. Maar de restrictie betreft de tweede volzin. Het GCKO stelt daarom deze twee volzinnen samen te voegen:

Huidige tekst ord. 4-28-2	Voorstel
Tenzij in de orde van de kerk anders is aangegeven, worden de leden van de generale colleges benoemd door de generale synode uit de leden van de kerk. Zij worden benoemd voor een periode	Tenzij in de orde van de kerk anders is aangegeven, worden de leden van de generale colleges benoemd door de generale synode uit de leden van de kerk voor een periode

10 4.15 Ord. 3-12 en ord. 5-6 Kerkmusicus

In 2012 heeft de synode besloten tot herformulering van ordinantie 3-12 (kerkelijk werkers) waardoor de kerkmusicus niet langer tot de kerkelijk werkers wordt gerekend. Wel bleef onveranderd dat de kerkmusicus, net als de kerkelijk werker, in de bediening kan worden gesteld. Bij de henummering waarmee de synode in april instemde, is het aparte artikel over de bediening opgenomen in artikel 12 over de kerkelijk werkers. Maar daardoor is de vermelding in lid 8 dat kerkmusici in de bediening kunnen worden gesteld, een vreemde eend in de bijt. Het GCKO merkt op dat de vermelding hier ook overbodig is. Immers in ordinantie 5-6, dat handelt over de kerkmusicus is hetzelfde bepaald. Het GCKO stelt dan ook voor het slot van ord. 3-12-8: “De kerkmusicus kan in de bediening worden gesteld” te schrappen, en – om te voorkomen dat de bepaling in ord. 3-12-9 dat een belofte moet worden afgelegd vergeten wordt - aan ord. 5-6-1 toe te voegen: “met inachtneming van het in ordinantie 3-12-9 bepaalde”, als volgt:

Huidige tekst	Voorstel
Ord. 3-12-8	
Kerkelijk werkers die niet als ouderling of diaken met bepaalde opdracht worden bevestigd, worden door de ambtelijke vergadering die hen benoemde, in de bediening gesteld. Kerkmusici kunnen in de bediening worden gesteld.	Kerkelijk werkers die niet als ouderling of diaken met bepaalde opdracht worden bevestigd, worden door de ambtelijke vergadering die hen benoemde, in de bediening gesteld.
Ord. 5-6-1	
Aan de gemeentezang en de verdere muzikale vormgeving van de eredienst wordt leiding gegeven door een kerkmusicus. De kerkmusicus kan in een bediening worden gesteld.	Aan de gemeentezang en de verdere muzikale vormgeving van de eredienst wordt leiding gegeven door een kerkmusicus. De kerkmusicus kan in een bediening worden gesteld, met inachtneming van het in ordinantie 3-12-9 bepaalde.

4.16 Ord. 10-5-6 (horen van de gemeente)

Voorheen was bepaald dat bij een periodieke (gewone) visitatie de leden van de gemeente gelegenheid werd gegeven tot een gesprek met visitatoren en dat bij een buitengewone visitatie die gelegenheid gegeven kon worden.

- 5 In de huidige tekst staat dat bij visitatie (en die staat gelijk aan de oude buitengewone visitatie) gelegenheid gegeven wordt.

10 Het GCKO merkt daarbij op dat volgens deze bepaling in alle gevallen de gemeente moet worden uitgenodigd, ook als de moeilijkheden waarbij visitatoren betrokken worden (nog) niet in de gemeente bekend zijn. Het GCKO constateert dat aan deze wijziging geen aandacht is besteed in het traject Kerk 2025 en meent dat deze wijziging onbedoeld is. Het stelt daarom voor de tekst alsnog vast te stellen als volgt:

Huidige tekst	Voorstel
Bij een visitatie wordt aan de leden van de gemeente de gelegenheid gegeven tot een gesprek met visitatoren.	Bij een visitatie kan aan de leden van de gemeente de gelegenheid worden gegeven tot een gesprek met visitatoren.

4.17 Ord. 11-2-2 Rentmeesters

In ordinantie 11-2-2 is bepaald:

- 15 De kerkrentmeesters die geen ouderling zijn, en de diaconale rentmeesters worden door de kerkenraad uit de leden van de gemeente benoemd

20 Bij de opstelling van ordinantie 11 is bij de benoeming van kerkrentmeesters en nu ook voor de diaconale rentmeesters gekozen voor benoeming uit de 'leden van de gemeente' om aan te geven dat ook doopleden benoemd kunnen worden. In strikte zin worden daarmee gastleden en vrienden uitgesloten. Maar het is merkwaardig dat deze gastleden en vrienden, als de kerkenraad hen stemrecht gegeven heeft en zij belijdend (gast)lid zijn wel tot ouderling gekozen kunnen worden maar volgens de tekst niet tot kerkrentmeester of diaconaal rentmeester kunnen worden benoemd. Het GCKO heeft overwogen om "leden" te vervangen door "stemgerechtigden" maar dat heeft als bezwaar dat in een gemeente waarin het stemrecht voorbehouden is aan belijdende leden, doopleden niet kunnen worden benoemd.

25 Het GCKO is van oordeel dat de benoeming aan de wijsheid van gemeente en kerkenraad kan worden overgelaten en stelt voor het te laten bij de bepaling dat deze (kerk)rentmeesters door de kerkenraad worden benoemd na instemming van de gemeente.

- 30 Het GCKO stelt daarom als tekst voor:

Huidige tekst	Voorstel
De kerkrentmeesters die geen ouderling zijn, en de diaconale rentmeesters worden door de kerkenraad uit de leden van de gemeente benoemd nadat hun namen zijn voorgedragen aan de gemeente om haar goedkeuring te verkrijgen. Zij kunnen in de gemeente niet tegelijkertijd een ambt dragen en kunnen evenmin tegelijkertijd kerkrentmeester en diaconaal rentmeester zijn.	De kerkrentmeesters die geen ouderling zijn, en de diaconale rentmeesters worden door de kerkenraad be- noemd nadat hun namen zijn voorgedragen aan de gemeente om haar goedkeuring te verkrijgen. Zij kunnen in de gemeente niet tegelijkertijd een ambt dragen en kunnen evenmin tegelijkertijd kerkrentmeester en diaconaal rentmeester zijn.

4.18 Ord. 13-11-1 Preekconsent voor studenten

35 Op verzoek van de PTHU heeft de synode in 2013 in generale regeling 10-4-2 dat een preekconsent voor studenten geldt voor telkens ten hoogste twee jaar, en niet langer – zoals eerder in de generale regeling stond – telkens ten hoogste één jaar. Het GCKO heeft bij haar advies toentertijd niet gezien dat dezelfde bepaling ook in ord. 13-11-1 staat. Het GCKO stelt daarom alsnog voor

Eindrapport Kerk 2025 (GCKO) – d.d. 26 september 2018

om de ordinantietekst aan te passen. Het heeft daarbij overwogen dat de bepaling in de generale regeling volstaat en stelt voor de termijn in de ordinantietekst te schrappen.

Huidige tekst	Voorstel
<p>Aan belijdende leden van de kerk die</p> <ul style="list-style-type: none"> - te kennen hebben gegeven toegelaten te willen worden tot het ambt van predikant, - de opleiding tot predikant volgen aan de Protestantse Theologische Universiteit en - naar het oordeel van de betrokken hoogleraren en docenten voldoende homiletische en liturgische bekwaamheid hebben, <p>kan in de eindfase van de opleiding door of vanwege de kleine synode voor een tijdvak van telkens ten hoogste één jaar een consent worden verleend om - met gebruikmaking van een van de orden uit het dienstboek van de kerk en met inachtneming van het in of krachtens ordinantie 5-5-2 bepaalde - een kerkdienst te leiden.</p>	<p>Aan belijdende leden van de kerk die</p> <ul style="list-style-type: none"> - te kennen hebben gegeven toegelaten te willen worden tot het ambt van predikant, - de opleiding tot predikant volgen aan de Protestantse Theologische Universiteit en - naar het oordeel van de betrokken hoogleraren en docenten voldoende homiletische en liturgische bekwaamheid hebben, <p>kan in de eindfase van de opleiding door of vanwege de kleine synode</p> <p style="text-align: right;">een consent</p> <p>worden verleend om - met gebruikmaking van een van de orden uit het dienstboek van de kerk en met inachtneming van het in of krachtens ordinantie 5-5-2 bepaalde - een kerkdienst te leiden.</p>

5 **4.19 Ord. 14-5-2 EAK**

In ordinantie 14-5-2 is vastgelegd dat de Evangelisch-altreformierte Kirche twee stemhebbende afgevaardigden mag zenden naar de generale synode. Bij de halvering van de synode is dit getal gewijzigd in één, zonder dat de bepaling is aangepast.

Het GCKO stelt voor dit alsnog te doen.

10

Huidige tekst	Voorstel
<p>De geloofs- en kerkgemeenschap met de Evangelisch-altreformierte Kirche in Niedersachsen krijgt vorm in een associatieovereenkomst, als bedoeld in lid 1, tussen de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland en de synode van de Evangelisch-altreformierte Kirche in Niedersachsen. Daarin is vastgelegd de bevoegdheid van de synode van de Evangelisch-altreformierte Kirche in Niedersachsen twee ambtsdragers stemhebbend af te vaardigen naar de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland.</p>	<p>De geloofs- en kerkgemeenschap met de Evangelisch-altreformierte Kirche in Niedersachsen krijgt vorm in een associatieovereenkomst, als bedoeld in lid 1, tussen de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland en de synode van de Evangelisch-altreformierte Kirche in Niedersachsen. Daarin is vastgelegd de bevoegdheid van de synode van de Evangelisch-altreformierte Kirche in Niedersachsen een ambtsdrager stemhebbend af te vaardigen naar de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland.</p>

5 Open vragen

Bij het doornemen van kerkorde en generale regelingen liep het college nog aan tegen een aantal vragen.

5.1 Ord. 3-15-1 en 16-6 Predikanten en (wijk)gemeente

5 In tranche 2 deed het college voorstellen o.m. inzake predikanten in tijdelijke dienst en inzake de relatie tussen de predikant van een wijkgemeente en de gemeente als geheel. Het geheel is toen aangehouden en doorgeschoven naar de derde tranche. Het onderdeel over predikanten in tijdelijke dienst moest daarbij wachten op een nadere studie van een daartoe ingestelde commissie. Het GCKO constateert dat de resultaten van die nadere studie nog niet bekend zijn en dat dit

10 onderdeel nog open staat.

Het GCKO constateert verder, dat bij vergissing het onderdeel over predikant en wijkgemeente, zoals dat was opgenomen in de tweede tranche, ten onrechte in de derde tranche niet is aangeboden. Hierbij biedt het GCKO dit voorstel alsnog aan. De verwijzingen in dit stuk zijn aangepast aan de huidige nummering

15

In een gemeente met wijkgemeenten wordt de predikant verbonden aan de wijkgemeente. Daar vindt de bevestiging/verbintenis plaats en de predikant werkt met ambtsdragers in de eerste plaats samen in de wijkkerkenraad. Tegelijkertijd is er betrokkenheid van heel de gemeente. De algemene kerkenraad moet instemmen met het beroep en is verantwoordelijk voor de rechtspositionele aspecten van de verbintenis met de predikant.

20

Er kunnen allerlei redenen zijn om na verloop van tijd de predikant (deels) los te maken van de wijkgemeente en (deels) aan een andere wijkgemeente te verbinden. Te denken valt aan verschuiving in de grootte van de wijkgemeenten, dan wel aan de noodzaak tot inkrimping van het aantal predikanten. Het kan daardoor gewenst zijn de beschikbare predikantsbezetting in de gemeente anders in te zetten.

25

Een en ander is op te lossen door een verschuiving van de wijkgrenzen en/of het samenvoegen van wijken. Maar er kunnen allerlei redenen zijn waarom dat minder gewenst is. Als de wijkgemeenten in stand blijven is op dit moment de enige kerkordelijke mogelijkheid dat de predikant ook door de andere wijkgemeente beroepen wordt. Formeel moet dan ook een beroepingscommissie worden ingesteld enz. Maar wanneer de gemeente geen geld heeft om de predikantsbezetting uit te breiden, is helder dat alleen een van de zittende predikanten in aanmerking komt (en in het totaalplaatje van de gemeente alleen een bepaalde zittende predikant in aanmerking komt). Een formele beroepingsprocedure lijkt in dat geval niet zinvol.

30

Het college stelt voor om de dubbele verbondenheid van de predikant aan de wijkgemeente en aan de gemeente expliciet te verwoorden in ord. 3-5-1 en in een nieuw lid in ord. 3-16 (6) de mogelijkheid van verschuiving binnen een gemeente te openen. Nadrukkelijk is hierbij de instemming van betrokken wijkkerkenraden en predikant vereist. Dit laat overigens onverlet dat wijkkerkenraden en predikanten gehouden zijn om naar vermogen bij te dragen aan het welzijn van heel de gemeente.

35

40

Huidige tekst	Nieuwe tekst
Ord. 3-5-1	
Indien geen bezwaren zijn ingebracht of de ingebrachte bezwaren ongegrond zijn bevonden, wordt de gekozen kandidaat door de kerkenraad beroepen tot predikant van de gemeente. Gaat het om de beroeping van een predikant die als predikant voor gewone werk-	Indien geen bezwaren zijn ingebracht of de ingebrachte bezwaren ongegrond zijn bevonden, wordt de gekozen kandidaat door de kerkenraad beroepen tot predikant van de gemeente. Gaat het om de beroeping van een predikant die als predikant voor gewone werk-

zaamheden verbonden zal worden aan een wijkgemeente, dan wordt deze be- roepen door de wijkkerkenraad.	zaamheden verbonden zal worden aan een wijkgemeente, dan wordt deze be- roepen door de wijkkerkenraad. Een predikant die verbonden is aan een wijkgemeente is tevens verbonden aan de gemeente.
Ord. 3-16-6	
	De algemene kerkenraad kan besluiten, met instemming van de betrokken wijkkerkenraden en predikant, gehoord de leden van de betrokken wijkgemeenten, een predikant die verbonden is aan een wijkgemeente (tevens) werkzaam te doen zijn in een andere wijkgemeente.

5.2 Dienstenorganisatie [Ord. 4-27-5 en GR 8]

5.2.1 Taken

5 In 2015, toen de taken van de beleidscommissie predikanten gegeven werden aan het bestuur van de dienstenorganisatie en de generale regeling ter zake werd aangepast is door het GCKO al toegezegd dat nader gerapporteerd zou worden over de verhouding tussen ordinantietekst en tekst generale regeling. Door de werkzaamheden rond Kerk 2025 is dit blijven liggen. Het GCKO geeft hieronder alsnog die nadere bezinning. Over de voorstellen is overleg geweest met het bestuur van de dienstenorganisatie. Het bestuur stemt met de voorstellen in.

10 5.2.1.1 *Vergelijking Ord. 4-27-5 en GR 8-4 met GR 8-2*

15 Zowel in ord. 4-27-5 als in GR 8-4 worden bij de taken van het bestuur de terreinen genoemd waarvoor het bestuur beleidsvoorbereidend en uitvoerend verantwoordelijk is. In GR 8-2 wordt de ondersteuning op die terreinen als taak van de dienstenorganisatie beschreven. Opvallend is dat het laatste terrein in art. 2 anders omschreven is en dat in art. 2 twee terreinen zijn toegevoegd die niet in ord. 4-27 en ook niet in art. 4 worden genoemd.

De terreinen zijn (de verschillen zijn cursief aangegeven):

Ord. 4-27-5 / GR 8-4	GR 8-2
<ul style="list-style-type: none"> - de dienstverlening ten behoeve van de opbouw van de gemeenten, - de zorg voor de opleiding en begeleiding van predikanten en kerkelijke werkers voor zover niet aan anderen toevertrouwd, - de theologische arbeid van de kerk, - de missionaire, diaconale en oecumenische opdracht van de kerk, 	<ul style="list-style-type: none"> - de dienstverlening ten behoeve van de opbouw van de gemeenten; - de zorg voor de opleiding en begeleiding van predikanten en kerkelijke werkers voor zover niet aan anderen toevertrouwd; - <i>de advisering van de generale synode inzake de plaats en functie van predikanten en kerkelijk werkers met het oog op een optimale vervulling van het ambt en de bediening;</i> - <i>de advisering over de wijziging en vaststelling van de generale regeling kerkelijke werkers;</i> - de theologische arbeid van de kerk; - de missionaire, diaconale en oecumenische opdracht van de kerk;

- de ondersteuning van het werk van en ten behoeve van <i>de meerdere vergaderingen</i>	- de ondersteuning van het werk van en ten behoeve van <i>de generale synode, de evangelische-lutherse synode en de classicaal-regionale overlegorganen (was: classicaal-regionale overlegorganen) en haar organen van bijstand en colleges.</i>
---	--

Het GCKO acht dit verschil in formulering van de terreinen onnodig en daarmee onwenselijk. Het acht het voldoende als deze terreinen alleen in de taakomschrijving van de dienstenorganisatie worden genoemd. In de taak van het bestuur kan dan daarnaar worden verwezen.

5 **5.2.1.2 Vergelijking ord. 4-27-5 en GR 8-4**

Vergelijking van ord. 4-27-5 en GR 8-4 laat ook andere verschillen zien:

In ord. 4-27-5 worden de taken van het bestuur opgesomd. Kort samengevat:

- Het besturen van de dienstenorganisatie
- Het (doen) voorbereiden van het synodale beleid ter zake van bovengenoemde terreinen en het uitvoeren van dat beleid
- Het vertegenwoordigen van de kerk ter zake van het werkgeverschap.

Bij de opsomming van de terreinen staat: met name; er kunnen terreinen worden toegevoegd.

In GR 8-4 wordt de ordinantietekst vrijwel letterlijk herhaald met een aantal verschillen (cursief aangegeven).

Ord. 4-27-5 <i>bestaande tekst</i>	GR 8-4,2,3 <i>bestaande tekst</i>
<p>Het bestuur van de dienstenorganisatie heeft als taak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het besturen van de dienstenorganisatie met inachtneming van het door de generale synode vastgestelde <i>beleid</i> en de door de kleine synode vastgestelde begroting; - het (doen) voorbereiden van het door de generale synode vast te stellen beleid, met name ter zake van <ul style="list-style-type: none"> - de dienstverlening ten behoeve van de opbouw van de gemeenten, - de zorg voor de opleiding en begeleiding van predikanten en kerkelijke werkers voor zover niet aan anderen toevertrouwd, - de theologische arbeid van de kerk, - de missionaire, diaconale en oecumenische opdracht van de kerk, - de ondersteuning van het werk van en ten behoeve van de meerdere vergaderingen <p>en het (doen) uitvoeren van dit beleid;</p>	<p>Het bestuur heeft tot taak:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. het besturen van de dienstenorganisatie met inachtneming van het door de generale synode vastgestelde <i>beleidsplan voor de dienstenorganisatie</i> en de door de kleine synode vastgestelde begroting; b. het (doen) voorbereiden van het door de generale synode vast te stellen beleid, met name ter zake van: <ul style="list-style-type: none"> - de dienstverlening ten behoeve van de opbouw van de gemeenten, - de zorg voor de opleiding en begeleiding van predikanten en kerkelijke werkers voor zover niet aan anderen toevertrouwd, - de theologische arbeid van de kerk, - de missionaire, diaconale en oecumenische opdracht van de kerk en - de ondersteuning van het werk van en ten behoeve van de meerdere vergaderingen; c. het (doen) uitvoeren van dit beleid <i>en het toezien daarop;</i> d. <i>het (doen) zorgdragen voor fondsenwerving ten behoeve van het werk van de dienstenorganisatie binnen en buiten de kerk;</i>

<p>- <i>het vertegenwoordigen van de kerk ter zake van het werkgeverschap.</i></p>	<p>e. <i>het fungeren als opdrachtgever van hen die een arbeidsovereenkomst hebben met de dienstenorganisatie en werkzaam zijn bij een van de in artikel 1-2 genoemde onderdelen van de dienstenorganisatie;</i></p> <p>f. <i>de zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de dienstenorganisatie;</i></p> <p>g. <i>het (doen) zorgdragen voor de uitvoering van kerkordelijke regelingen voor zover dit door de generale synode aan het bestuur is opgedragen.</i></p> <p>(3) <i>Het bestuur heeft mede tot taak:</i></p> <p>- <i>het in opdracht van de generale synode beheren van het vermogen van de Protestantse Kerk in Nederland met inachtneming van het bepaalde in de kerkordelijke regelingen en de door de generale synode vastgestelde instructie.</i></p> <p><i>Het in dit lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van het vermogen van de evangelisch-lutherse synode.</i></p>
--	--

De belangrijkste verschillen zijn de volgende:

- a. In de ordinantietekst wordt gesproken over “het besturen van de dienstenorganisatie met inachtneming van het door de generale synode vastgestelde *beleid*”, terwijl de GR spreekt van “het besturen van de dienstenorganisatie met inachtneming van het door de generale synode vastgestelde *beleidsplan voor de dienstenorganisatie*”. ‘Beleidsplan’ is specifiek dan ‘beleid’ en verdient dan ook de voorkeur.
- b. In de ordinantietekst staat als taak “het vertegenwoordigen van de kerk ter zake van het werkgeverschap”; in de GR is dat omschreven als “(lid 2.e) het fungeren als opdrachtgever van hen die een arbeidsovereenkomst hebben met de dienstenorganisatie en werkzaam zijn bij een van de in artikel 1-2 genoemde onderdelen van de dienstenorganisatie”. In de huidige formulering wordt gesproken over “een van de in artikel 1-2 genoemde onderdelen van de dienstenorganisatie”. Deze tekst gaat terug op de kerkorde van 2004, toen in art. 1 lid 2 het Centrum Hydepark met zijn verschillende onderdelen (seminarie, Hendrik Kraemer Instituut) werd genoemd. Die tekst is echter al in 2007 vervallen. Verzuimd is toen de verwijzing naar het niet meer bestaande artikel 1-2 weg te nemen. Het verschil tussen beide teksten is ook verder pikant. In de GR staat “van hen die een arbeidsovereenkomst hebben met de dienstenorganisatie”. Formeel gesproken is niet de dienstenorganisatie de werkgever, maar de kerk (zie ook GR 6-1 [Kerkelijke medewerkers]). Daarbij vervult het bestuur van de dienstenorganisatie de rol van werkgever, zoals in de ordinantietekst staat. Het is daarom beter om dit iets anders te formuleren: “van hen die op arbeidsovereenkomst werkzaam zijn bij de dienstenorganisatie”. Een tweede verschil is dat in de ordinantietekst sprake is van ‘het vertegenwoordigen van de kerk ter zake van het werkgeverschap’ en hier van ‘fungeren als opdrachtgever’. Hoewel die twee aanduidingen nauw met elkaar verwant zijn: ze dekken elkaar niet. In ord. 11-2-7,8 wordt bij het college van kerkrentmeesters resp. het college van diakenen onderscheiden tussen het zorgdragen voor de arbeidsrechtelijke aangelegenheden en het fungeren als op-

drachtgever. Het college stelt voor om in de taakomschrijving van het bestuur ook dit onderscheid te maken.

- c. In de GR vindt men een aantal aanvullende taken, nl. het *toezien op* de uitvoering van het beleid (lid 2.c), en verder de fondsenwerving (lid 2.d), de zorg voor de vermogensrechtelijke zaken (lid 2.f) de uitvoering van kerkordelijke regelingen (lid 2.g), en het beheren van het vermogen van de kerk (lid 3).

Opvallend is dat hier de fondsenwerving wordt genoemd. Dit wordt in artikel 2-2 ook de taak van de dienstenorganisatie genoemd. Voor deze verdubbeling is geen reden. Alle taken van de dienstenorganisatie vallen onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het bestuur. Ter wille van de eenduidigheid stelt het GCKO dan ook voor dit als aparte bestuurstaak te laten vervallen.

5.2.1.3 Voorstel GR 8-4-2

Het GCKO stelt dan ook voor GR 8-4-2 als volgt vast te stellen:

Huidige tekst	Voorstel
<p>Het bestuur heeft tot taak:</p> <p>a. het besturen van de dienstenorganisatie met inachtneming van het door de generale synode vastgestelde beleidsplan voor de dienstenorganisatie en de door de kleine synode vastgestelde begroting;</p> <p>b. het (doen) voorbereiden van het door de generale synode vast te stellen beleid, met name ter zake van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de dienstverlening ten behoeve van de opbouw van de gemeenten, - de zorg voor de opleiding en begeleiding van predikanten en kerkelijke werkers voor zover niet aan anderen toevertrouwd, - de theologische arbeid van de kerk, - de missionaire, diaconale en oecumenische opdracht van de kerk en - de ondersteuning van het werk van en ten behoeve van de meerdere vergaderingen; <p>c. het (doen) uitvoeren van dit beleid en het toezien daarop;</p> <p>d. het (doen) zorgdragen voor fondsenwerving ten behoeve van het werk van de dienstenorganisatie binnen en buiten de kerk;</p> <p>e. het fungeren als opdrachtgever van hen die een arbeidsovereenkomst hebben met de dienstenorganisatie en werkzaam zijn bij een van de in artikel 1-2 genoemde</p>	<p>Het bestuur heeft tot taak :</p> <p>a. het besturen van de dienstenorganisatie met inachtneming van het door de generale synode vastgestelde beleidsplan voor de dienstenorganisatie en de door de kleine synode vastgestelde begroting;</p> <p>b. het (doen) voorbereiden van het door de generale synode vast te stellen beleid, ter zake van de in artikel 2 genoemde taken van de dienstenorganisatie.</p> <p>c. het (doen) uitvoeren van dit beleid en het toezien daarop; (vervallen)</p> <p>d. het zorgdragen voor de arbeidsrechtelijke aangelegenheden van hen die werkzaam zijn krachtens een arbeidsovereenkomst met de kerk;</p> <p>e. het fungeren als opdrachtgever van hen die werkzaam zijn bij de dienstenorganisatie;</p>

<p>onderdelen van de dienstenorganisatie;</p> <p>f. de zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de dienstenorganisatie;</p> <p>g. het (doen) zorgdragen voor de uitvoering van kerkordelijke regelingen voor zover dit door de generale synode aan het bestuur is opgedragen.</p>	<p>f. de zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de dienstenorganisatie;</p> <p>g. het (doen) zorgdragen voor de uitvoering van kerkordelijke regelingen voor zover dit door de generale synode aan het bestuur is opgedragen.</p>
--	--

5.2.1.4 Voorstel Ord. 4-27-5

5 Blijft staan dat de GR 8-4 meer taken noemt dan ord. 4-27-5. Het GCKO heeft overwogen de formuleringen gelijk te trekken. Dat zou betekenen dat de tekst van de GR wordt overgenomen in de ordinantietekst. Het zou ook inhouden dat elke in de toekomst gewenst wijziging de weg van de consideraties zou moeten gaan. Dat lijkt het GCKO niet opportuun. Het ligt meer voor de hand de taak van het bestuur van de dienstenorganisatie in de ordinantietekst beknopt weer te geven en daaraan toe te voegen ‘een en ander naar regels in de generale regeling dienstenorganisatie gesteld’. Voor de voorgestelde wijziging van beleid in beleidsplan (overeenkomstig GR 8-4-2), zie blz. 30 onder a.

10

Het GCKO stelt dan ook voor ord. 4-27-5 als volgt in eerste lezing vast te stellen:

Ord. 4-27-5, huidige tekst	Ord. 4-27-5, voorgestelde tekst
<p>Het bestuur van de dienstenorganisatie heeft als taak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het besturen van de dienstenorganisatie met inachtneming van het door de generale synode vastgestelde beleid en de door de kleine synode vastgestelde begroting; - het (doen) voorbereiden van het door de generale synode vast te stellen beleid, met name ter zake van <ul style="list-style-type: none"> - de dienstverlening ten behoeve van de opbouw van de gemeenten, - de zorg voor de opleiding en begeleiding van predikanten en kerkelijke werkers voor zover niet aan anderen toevertrouwd, - de theologische arbeid van de kerk, - de missionaire, diaconale en oecumenische opdracht van de kerk, - de ondersteuning van het werk van en ten behoeve van de meerdere vergaderingen en het (doen) uitvoeren van dit beleid; - het vertegenwoordigen van de kerk ter zake van het werkgeverschap. <p>Het draagt de dagelijkse leiding van de dienstenorganisatie op aan een algemeen directeur, die wordt benoemd door de generale synode uit de leden van de kerk.</p>	<p>Het bestuur van de dienstenorganisatie heeft als taak:</p> <p>het besturen van de dienstenorganisatie met inachtneming van het door de generale synode vastgestelde beleidsplan en de door de kleine synode vastgestelde begroting, een en ander naar regels in de generale regeling dienstenorganisatie gesteld.</p> <p>Het draagt de dagelijkse leiding van de dienstenorganisatie op aan een algemeen directeur, die wordt benoemd door de generale synode uit de leden van de kerk.</p>

5.2.2 Uitvoering (GR 8-11)

5 Bij het doornemen van de generale regeling bemerkte het GCKO dat in art. 11 een uitgebreide regeling bestaat van projecten en van programmaoverlegorganen. Los van de vraag of deze beschrijving nog bij de tijd is (dat is het niet; programmaoverlegorganen bestaan niet meer) heeft het GCKO overwogen dat het niet noodzakelijk en niet wenselijk is dat de generale synode zich op een dergelijk detailniveau bezig houdt met de interne organisatie van de dienstenorganisatie. Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het werk en zal zelf daarvoor de noodzakelijke maatregelen moeten treffen.

10 Het GCKO stelt daarom voor het artikel te beperken tot de mogelijkheid van het instellen van werkgroepen en beraadsgroepen. Bij de werkgroepen is nader bepaald dat lid 8 (bedoeld is lid 7) van overeenkomstige toepassing is: werknemers kunnen niet als gemeentelid deelnemen aan de werkgroep. Bij de beraadsgroepen ontbreekt de bepaling.

15 Het GCKO merkt op dat deze beperking (die met name voor de programmaoverlegorganen bedoeld was) alles te maken had met de in 2004 noodzakelijke inkadering van deputaatschappen en raden in de dienstenorganisatie, maar nu geen zin meer heeft. Het bestuur mag in staat geacht worden om te bepalen wie van een werkgroep of beraadsgroep deel kunnen uitmaken.

Art. 11	Uitvoering: programma's en programma-overlegvergaderingen	Werkgroepen en beraadsgroepen
1. 2. 3. 4. 5 6 7	<p>De uitvoering van de werkzaamheden van de dienstenorganisatie, gericht op (externe) dienstverlening, geschiedt zoveel mogelijk in de vorm van projecten. Deze projecten worden opgenomen in programma's van projecten.</p> <p>In programma's van projecten worden de projecten vermeld, die binnen het vastgestelde beleidsplan en de goedgekeurde begroting passen en in uitvoering zijn genomen alsmede de volgorde waarin deze zullen worden uitgevoerd door de dienstenorganisatie.</p> <p>Het bestuur is bevoegd aan projecten en programma's merknamen toe te (doen) kennen, ter bevordering van de herkenbaarheid binnen en buiten de kerk.</p> <p>Bij de uitvoering van de werkzaamheden door de dienstenorganisatie wordt voorzien in de betrokkenheid van deskundige kerkleden, door de instelling - binnen het kader van de dienstenorganisatie - van programma-overlegvergaderingen en werk- en beraadsgroepen.</p> <p>De programma's worden vastgesteld en gewijzigd door de desbetreffende programma-overlegvergadering, onder eindverantwoordelijkheid van de directie; deze vergadering neemt besluiten over prioriteit en inhoud, binnen de kaders van het goedgekeurde beleidsplan en van de goedgekeurde begroting.</p> <p>Een programma-overlegvergadering bestaat uit</p> <p>a. ten hoogste tien deskundige leden van de kerk die telkens voor een periode van vier jaren door het moderamen van de generale synode, het bestuur van de dienstenorganisatie gehoord, worden benoemd en</p> <p>b. ten hoogste tien medewerkers van de dienstenorganisatie.</p> <p>Zij die op grond van een arbeidsovereenkomst werkzaam zijn ten behoeve van een meerdere ambtelijke vergade-</p>	Lid 1-7 vervalt

	ring of een orgaan van bijstand van zulk een vergadering, kunnen niet tevens als deskundig lid van de kerk als bedoeld in lid 6 sub a zitting hebben in een programma-overlegvergadering.	
--	---	--

8 nw 1	Bij de uitvoering van taken in de dienstenorganisatie kan gebruik worden gemaakt van werkgroepen. Deze werkgroepen bestaan uit deskundige leden van de kerk en interne deskundigen (medewerkers van de dienstenorganisatie); het bepaalde in lid 8 (moet zijn: 7) is daarbij van overeenkomstige toepassing.	Bij de uitvoering van taken in de dienstenorganisatie kan gebruik worden gemaakt van werkgroepen. Deze werkgroepen bestaan uit deskundige leden van de kerk en interne deskundigen (medewerkers van de dienstenorganisatie).
--------------	--	--

9 10 11	Bij de uitvoering van taken in de dienstenorganisatie kan gebruik worden gemaakt van beraadsgroepen. Deze groepen hebben tot taak inzichten op een bepaald beleidsterrein te ontwikkelen en verwoorden ten behoeve van de uitvoering van taken op dat betreffende beleidsterrein. Instelling en opheffing van werkgroepen en beraadsgroepen geschiedt door of vanwege het bestuur van de dienstenorganisatie. De leden van de werk- en beraadsgroepen worden benoemd door de algemeen directeur, gehoord de voorzitter van de desbetreffende werk- of beraadsgroep en het hoofd van de betrokken afdeling.	Ongewijzigd (genummerd 2-4)
-----------------------	--	--------------------------------

Het bestuur van de dienstenorganisatie stemt met dit voorstel in.

5

Met het vervallen van de programmaoverlegvergaderingen moet ook art. 3-5 worden aangepast:

GR 8-3-5	
Het is niet mogelijk tegelijk lid te zijn van het bestuur van de dienstenorganisatie en dan wel als lid van een programmaoverlegvergadering, werk- of beraadsgroep als bedoeld in artikel 11-4 van deze generale regeling betrokken te zijn bij de uitvoering van de werkzaamheden van de dienstenorganisatie	Het is niet mogelijk tegelijk lid te zijn van het bestuur van de dienstenorganisatie en dan wel als lid van een werk- of beraadsgroep als bedoeld in artikel 11 van deze generale regeling betrokken te zijn bij de uitvoering van de werkzaamheden van de dienstenorganisatie.

5.3 Kerkelijk werkers en sacramenten

- 10 In gemeenten in bijzondere omstandigheden (nader omschreven in GR 4-7 [kerkelijk werkers] kan aan kerkelijk werkers die in het ambt staan de bevoegdheid gegeven worden om (kortweg) de sacramenten te bedienen. In lid 3 wordt bepaald dat deze bevoegdheid ook gegeven kan worden aan kerkelijk werkers met bijzondere opdracht die in een instelling werken “indien aan de instel-
- Eindrapport Kerk 2025 (GCKO) – d.d. 26 september 2018

ling geen predikant verbonden is en het bezwaarlijk is een predikant te laten voorgaan". In beide gevallen wordt de bevoegdheid verleend door het breed moderamen van de classicale vergadering.

In genoemd lid 3 wordt bepaald dat de bevoegdheid kan worden gegeven aan kerkelijk werkers met een bijzondere opdracht, die dus op arbeidsovereenkomst in de instelling werkzaam zijn. Het is echter ook mogelijk dat een gemeente een kerkelijk werker aanstelt (deels) met de opdracht om in een instelling werkzaam te zijn. Het GCKO meent dat het niet logisch is dat in dat geval – als de omstandigheden verder gelijk zijn – onderscheid wordt gemaakt op grond van het al of niet door de instelling aangesteld zijn. Het stelt daarom voor in lid 3 de woorden ‘met bijzondere opdracht’ te vervangen door ‘werkzaam in een instelling’.

GR 4-7-3 Huidige tekst	Voorstel
Aan een kerkelijk werker met bijzondere opdracht kan de in lid 1 bedoelde bevoegdheid worden toegekend indien aan de instelling geen predikant is verbonden en het bezwaarlijk is een predikant te laten voorgaan, een en ander ter beoordeling van het breed moderamen van de classicale vergadering.	Aan een kerkelijk werker die werkzaam is in een instelling kan de in lid 1 bedoelde bevoegdheid worden toegekend indien aan de instelling geen predikant is verbonden en het bezwaarlijk is een predikant te laten voorgaan, een en ander ter beoordeling van het breed moderamen van de classicale vergadering.

Het bestuur van de dienstenorganisatie (dat over deze generale regeling advies gevraagd moet worden) stemt desgevraagd met dit voorstel in.

15 **5.4 Kerkelijk werker met bijzondere opdracht, benoemd door de classicale vergadering**

Het GCKO stuitte op de volgende vraag met betrekking tot kerkelijk werkers aan wie door een classicale vergadering een bijzondere opdracht (om te werken in een instelling) wordt verleend. Die mogelijkheid is vastgelegd in ord. 3-13-2:

20 Een bijzondere opdracht kan aan een kerkelijk werker worden verleend door de (algemene) kerkenraad of de classicale vergadering binnen het gebied waarin de instelling gelegen is.

Dit lid vervolgt:

Wanneer de bijzondere opdracht is verleend door de (algemene) kerkenraad wordt de kerkelijk werker in de regel door de betreffende kerkenraad boventallig voor de duur van de werkzaamheden verkozen tot ouderling met een bepaalde opdracht.

25 Voor alle duidelijkheid: de ‘bijzondere opdracht’ betreft het werken in een instelling, dus buiten de kerk, de ‘bepaalde opdracht’ betreft het feit dat betrokkene geen ‘gewone’ ouderling is.

De tekst van ord. 3-13-2 spoort met de bepaling van ord. 3-12-6:

30 Kerkelijk werkers die benoemd zijn in een gemeente worden in de regel verkozen tot ouderling of diaken met bepaalde opdracht en zijn dan boventallig lid van de kerkenraad.

Als de classicale vergadering de opdracht verleent, is dus op het eerste gezicht geen sprake van een ‘ouderling met bepaalde opdracht’. Dan blijft alleen de mogelijkheid van ord. 3-12-8 over:

35 Kerkelijk werkers die niet als ouderling of diaken met bepaalde opdracht worden bevestigd, worden door de ambtelijke vergadering die hen benoemde, in de bediening gesteld.

Dat zou dus een classicale vergadering ook kunnen doen bij kerkelijk werkers met een bepaalde opdracht.

Nu zegt ord. 3-13-5:

40 Op kerkelijk werkers met een bijzondere opdracht is het bepaalde in artikel 12-12 tot en met 16 van overeenkomstige toepassing.

Dat betreft onder meer de mogelijkheid dat kerkelijk werkers een preekconsent kunnen krijgen. Dat geldt kennelijk ook voor kerkelijk werkers die in de bediening zijn gesteld, bijvoorbeeld door een classicale vergadering. Dat lijkt een goede oplossing: in instellingen kunnen zo kerkdiensten geleid worden door de ‘eigen’ kerkelijk werker.

5

Het ligt echter anders met de in ord. 12-14 genoemde sacramentsbevoegdheid. De overeenkomstige toepassing, waarover artikel 13-5 spreekt betekent dat in plaats van ‘gemeente in bijzondere omstandigheden’ ook ‘instelling in bijzondere omstandigheden’ kan worden gelezen. Boven onder 5.3 is aangegeven wat in de generale regeling kerkelijk werkers art. 7-3 daarover is bepaald. Maar aan de voorwaarde dat betrokkene ambtsdrager moet zijn wordt – bij benoeming door de classicale vergadering – niet voldaan.

10

Het is denkbaar dat ook kerkelijk werkers aan wie een bijzondere opdracht wordt verleend door een classicale vergadering, ouderling of diaken zouden kunnen worden. Maar de figuur van een bovenplaatselijke ouderling of diaken is kerkordelijk tot nu toe onbekend. Men zou dan kunnen denken aan de mogelijkheid dat zo iemand ouderling of diaken wordt in een van de naastbetrokken gemeenten, of in de gemeente in de eigen woonplaats. Maar dit ‘droppen’ van een ambtsdrager kan ook problematisch zijn.

15

Het GCKO beperkt zich hier tot het signaleren van dit probleem in geval een kerkelijk werker met bijzondere opdracht benoemd wordt door een classicale vergadering.

20

5.5 Plaatselijke regeling

In ord. 4-8-7 is bepaald dat in de regeling voor het werken van de kerkenraad (een onderdeel van de plaatselijke regeling (zie lid 5) moet worden vastgelegd “de wijze waarop de gemeente wordt gekend en gehoord”. In het model van de plaatselijke regeling wordt dan gesproken over een gemeentevergadering die tijdig is afgekondigd. Maar soms zal één vergadering niet genoeg zijn en in andere gevallen kan worden volstaan met het geven van de gelegenheid om de mening (schriftelijk of mondeling) aan de scriba (of een ander kerkenraadslid) kenbaar te maken. Het is uiteraard mogelijk om in de regeling die varianten op te nemen, maar naar het oordeel van het GCKO is dat veel moeite voor niets: de kerkenraad kan heel goed per geval bezien hoe de mogelijkheid tot reageren gegeven wordt.

25

30

Het GCKO stelt dan ook voor – als toegift in het kader van de verlichting van de regeldruk – om de bepaling te schrappen.

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord. 4-8	
7	De kerkenraad maakt een regeling voor zijn wijze van werken, waarin in ieder geval wordt geregeld: het bijeenroepen van zijn vergaderingen, de agendering, de wijze waarop de gemeente wordt gekend en gehoord, de openbaarmaking van zijn besluiten, de toelating van niet-leden van de kerkenraad tot zijn vergaderingen en het beheer van zijn archieven.	De kerkenraad maakt een regeling voor zijn wijze van werken, waarin in ieder geval wordt geregeld: het bijeenroepen van zijn vergaderingen, de agendering, ... de openbaarmaking van zijn besluiten, de toelating van niet-leden van de kerkenraad tot zijn vergaderingen en het beheer van zijn archieven.
	Ord. 11-5	
4	Nadat de kerkenraad de begrotingen voorlopig heeft vastgesteld, worden deze in samenvatting in de gemeente gepubliceerd en tevens gedurende een week in haar geheel voor de leden van de gemeente ter	Nadat de kerkenraad de begrotingen voorlopig heeft vastgesteld, worden deze in samenvatting in de gemeente gepubliceerd en tevens gedurende een week in haar geheel voor de leden van de gemeente ter

	inzage gelegd. De kerkenraad stelt de leden van de gemeente in de gelegenheid hun mening over de begrotingen kenbaar te maken op de wijze die in de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad is aangegeven. Daarna stelt de kerkenraad de begrotingen en het collecterooster vast.	inzage gelegd. Nadat de leden van de gemeente in de gelegenheid gesteld zijn hun mening kenbaar te maken, stelt de kerkenraad de begrotingen en het collecterooster vast.
	Ord. 11-6	
2	Deze jaarrekeningen worden in haar geheel of in samenvatting in de gemeente gepubliceerd en tevens gedurende een week in haar geheel voor de leden van de gemeente ter inzage gelegd. De kerkenraad stelt de leden van de gemeente in de gelegenheid hun mening over de jaarrekeningen kenbaar te maken op de wijze die in de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad is aangegeven.	Deze jaarrekeningen worden in haar geheel of in samenvatting in de gemeente gepubliceerd en tevens gedurende een week in haar geheel voor de leden van de gemeente ter inzage gelegd.
3	Daarna stelt de kerkenraad de jaarrekeningen vast, hetgeen strekt tot decharge van de kerk-rentmeesters respectievelijk de diakenen inzake het door hen gevoerde beheer, tenzij de kerkenraad een voorbehoud maakt, of het classicale college voor de behandeling van beheerszaken nader overleg wenst.	Nadat de leden van de gemeente in de gelegenheid gesteld zijn hun mening kenbaar te maken, stelt de kerkenraad de jaarrekeningen vast, hetgeen strekt tot decharge van de kerkrentmeesters respectievelijk de diakenen inzake het door hen gevoerde beheer, tenzij de kerkenraad een voorbehoud maakt, of het classicale college voor de behandeling van beheerszaken nader overleg wenst.

6 Betrokkenheid van de gemeente bij besluitvorming

6.1 Terminologie

6.1.1 Kennen en horen

- 5 De kerkorde kent verschillende uitdrukkingen om de betrokkenheid van de gemeente bij besluitvorming te betrekken. Voorop staat dat een besluit altijd genomen wordt door een ambtelijke vergadering.
- In art. VI-5 KO staat:
- 10 De kerkenraad neemt geen besluiten in aangelegenheden die voor het leven van de gemeente van wezenlijk belang zijn, zonder de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben.
- In de ordinanties is dat uitgewerkt.
- Ord. 2-4-3:
- 15 De aanduiding en de naam van de gemeente, zoals bedoeld in lid 1, worden door de kerkenraad niet gewijzigd dan nadat de leden van de gemeente daarin gekend en hierover gehoord zijn.
- Ord. 4-2-3:
- De kerkenraad bepaalt, na de leden van de gemeente erin gekend en erover gehoord te hebben, of stemgerechtigd zijn (en dan worden de keuzen opgesomd)
- 20 Ord. 6-2-4:

De kerkenraad bepaalt of doopvragen door doopleden mogen worden beantwoord. De kerkenraad neemt een besluit tot wijziging van het beleid ter zake niet dan na de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben.

Ord. 14-4-5:

- 5 Een besluit tot zulk een [plaatselijke oecumenische] samenwerking, waarin vastgelegd dient te worden welke arbeid geheel of gedeeltelijk onder gemeenschappelijke verantwoordelijkheid zal worden verricht, wordt door de kerkenraad eerst genomen nadat de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord zijn.

6.1.2 Beraad

- 10 Daarnaast wordt gesproken over beraad in de gemeente:

KO IX-3

De kerkenraad bepaalt na beraad in de gemeente op welke wijze de leden op de deelname aan het heilig avondmaal worden voorbereid en tevens of de leden alleen na openbare geloofsbelijdenis aan de maaltijd kunnen deelnemen.

15

Ord. 5-4-1

De kerkenraad kan - na beraad in de gemeente - besluiten dat ook andere levensverbintenissen van twee personen als een verbond van liefde en trouw voor Gods aangezicht kunnen worden gezegend.

20

Ord. 7-2-2

De kerkenraad bepaalt of alleen belijdende leden of ook doopleden aan het avondmaal kunnen deelnemen.

De kerkenraad neemt een beslissing tot wijziging van het beleid ten aanzien van de deelname aan het avondmaal niet dan na beraad in de gemeente, tot deelname waaraan de leden van de gemeente worden uitgenodigd.

25

6.1.3 Mening horen

Een derde formulering is dat de gemeenteleden in de gelegenheid wordt gesteld hun mening te geven:

Ord. 2-4-5

- 30 Het breed moderamen van de classicale vergadering draagt er zorg voor dat de betrokken leden van de kerk hun mening kenbaar kunnen maken [voordat een besluit tot grenswijziging van gemeenten genomen wordt].

Ord. 2-4-8

- 35 Het aantal en de grenzen van de wijkgemeenten worden door de algemene kerkenraad vastgesteld, nadat de betrokken wijkkerkenraden zijn gehoord en de gemeenteleden hun mening kenbaar hebben kunnen maken.

Ord. 2-7-7

- 40 In bijzondere omstandigheden kan de classicale vergadering besluiten gemeenten in een samenwerkingsverband onder te brengen ... Dit besluit wordt niet genomen dan nadat de kerkenraden en de leden van de betreffende gemeenten de gelegenheid hebben gehad hun mening kenbaar te maken.

Ord. 2-8-4

- 45 Kerkenraden van twee of meer gemeenten kunnen besluiten de gemeenten samen te laten gaan nadat de leden van de gemeente, en in een gemeente met wijkgemeenten de wijkkerkenraden, de gelegenheid hebben gehad hun mening kenbaar te maken.

Ord. 2-8-5

In bijzondere omstandigheden kan de classicale vergadering besluiten gemeenten te laten samengaan ... Dit besluit wordt niet genomen dan nadat de kerkenraden en de leden van de betreffende gemeenten de gelegenheid hebben gehad hun mening kenbaar te maken.

50

Ord. 2-8-6

De kerkenraad van een gemeente kan besluiten de gemeente te splitsen

- nadat de leden van de gemeente en in een gemeente met wijkgemeenten de wijkkerkenraden, de gelegenheid hebben gehad hun mening kenbaar te maken

Ord. 2-9-2

- 5 Alvorens de klassicale vergadering het besluit neemt [tot opheffing van de gemeente] krijgen de gemeenteleden de gelegenheid hun mening kenbaar te maken.

Ord. 11-5-4

- 10 Nadat de kerkenraad de begrotingen voorlopig heeft vastgesteld, worden deze in samenvatting in de gemeente gepubliceerd en tevens gedurende een week in haar geheel voor de leden van de gemeente ter inzage gelegd. De kerkenraad stelt de leden van de gemeente in de gelegenheid hun mening over de begrotingen kenbaar te maken op de wijze die in de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad is aangegeven.

15 Ord. 11-6-3

- Deze jaarrekeningen worden in haar geheel of in samenvatting in de gemeente gepubliceerd en tevens gedurende een week in haar geheel voor de leden van de gemeente ter inzage gelegd. De kerkenraad stelt de leden van de gemeente in de gelegenheid hun mening over de jaarrekeningen kenbaar te maken op de wijze die in de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad is aangegeven.

20

Ord. 12-3-2

- Een bezwaar tegen de vaststelling van de begroting of jaarrekening van de gemeente of van de diaconie van de gemeente kan alleen worden ingediend, indien de bezwaarde gebruik heeft gemaakt van de gelegenheid zijn mening kenbaar te maken, als bedoeld in ordinantie 11 artikel 5-4 respectievelijk 6-2.

25

6.2 Ord. 4-8-9

Ord. 4-8-9 vat samen hoe de gemeente betrokken wordt bij besluiten. Hier wordt gesproken over besluiten die genomen worden

- niet dan na beraad in de gemeente
- 30 - niet zonder de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben
- niet dan nadat de gemeenteleden in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken.

De laatste categorie omvat: het beleidsplan, de begroting en de jaarrekening. Deze drie werden eerder niet samen met de andere in ord. 4-8-9 genoemde besluiten genoemd, maar alleen in de eigen artikelen (ord. 11-4-5 en ord. 11-6-3 en een apart artikel in ord. 4 over het beleidsplan dat nu in 4-8-9 is opgenomen.

35

Het GCKO heeft het voorstel tot toevoeging gedaan en in die toevoeging de terminologie gebruikt die in ord. 11 en bij het beleidsplan gebruikt werd (mening kenbaar maken). Maar onbedoeld wekt dit de suggestie dat er een onderscheid is tussen 'niet zonder de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben' en 'niet dan nadat de gemeenteleden in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken'. Dit is echter niet het geval. Dat is duidelijk uit de formulering in ordinantie 11 waarin gesteld wordt dat de gelegenheid gegeven wordt "op de wijze die in de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad is aangegeven". En over deze regeling zegt ord. 4-8-7:

45

De kerkenraad maakt een regeling voor zijn wijze van werken, waarin in ieder geval wordt geregeld:

..... de wijze waarop de gemeente wordt gekend en gehoord ...

De conclusie kan dan ook niet anders zijn dan dat beide aanduidingen gelijk van betekenis zijn. Het is ook niet goed te bedenken wat 'kennen en horen' anders zou kunnen inhouden. In beide

50

gevallen gaat het erom dat de gemeente op de hoogte wordt gesteld van een voorgenomen besluit en uitgenodigd wordt te reageren.

6.3 Overweging

- 5 Uit het overzicht onder 6.1.3 blijkt dat in ord. 2-4 tot en met 2-10 gesproken wordt over ‘mening laten geven’ terwijl in ord. 4-8-7 zaken rond gemeentevorming genoemd worden onder ‘kennen en horen’. Het GCKO heeft de voorstellen ter zake gedaan zonder een verschil te bedoelen. ‘Mening laten geven’ werd gebruikt als duidelijker (eenvoudiger) variant van ‘kennen en horen’.
- 10 Maar om te voorkomen dat een verschil wordt gemaakt (en om de duidelijkheid te dienen) stelt het GCKO nu voor om de terminologie in de ordinanties gelijk te trekken. Het GCKO kiest daarbij voor de eenvoudiger formulering: in de gelegenheid stellen hun mening te geven.
- Het gaat hierbij om een technische wijziging die naar het oordeel van het GCKO in enige lezing kan worden vastgesteld: inhoudelijk verandert er niets; het is alleen ter voorkoming van misverstand.
- 15 Het GCKO acht het geen bezwaar dat in art. VI-5 KO de term ‘kennen en horen’ ongewijzigd blijft. Het acht het niet nodig om die tekst te wijzigen, te meer omdat bij wijziging van de kerkorde een consideratieronde nodig is. En dat is zonde van de tijd en de moeite.
[Alternatief: overal ‘kennen en horen’; of toch wijziging KO]

6.4 Voorstel Horen van de gemeente

- 20 Het GCKO stelt voor vast te stellen:

Huidig	Voorstel
Ord. 2-4-3:	
De aanduiding en de naam van de gemeente, zoals bedoeld in lid 1, worden door de kerkenraad niet gewijzigd dan nadat de leden van de gemeente daarin gekend en hierover gehoord zijn.	De aanduiding en de naam van de gemeente, zoals bedoeld in lid 1, worden door de kerkenraad niet gewijzigd dan nadat de leden van de gemeente in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken.
Ord. 4-2-3:	
De kerkenraad bepaalt, na de leden van de gemeente erin gekend en erover gehoord te hebben, of stemgerechtigd zijn (en dan worden de keuzen opgesomd)	De kerkenraad bepaalt, nadat de leden van de gemeente in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken , of stemgerechtigd zijn
Ord. 4-8-9	
De kerkenraad neemt geen besluiten tot het wijzigen van de gang van zaken in de gemeente ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none"> - het toelaten van doopleden tot het avondmaal; - het zegenen van andere levensverbintenissen dan een huwelijk van man en vrouw dan na beraad in de gemeente. De kerkenraad neemt in ieder geval geen besluiten tot het wijzigen van de gang van zaken in de gemeente ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none"> - het beantwoorden van de doopvragen door doopleden; 	De kerkenraad neemt geen besluiten tot het wijzigen van de gang van zaken in de gemeente ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none"> - het toelaten van doopleden tot het avondmaal; - het zegenen van andere levensverbintenissen dan een huwelijk van man en vrouw dan na beraad in de gemeente. De kerkenraad neemt in ieder geval geen besluiten tot het wijzigen van de gang van zaken in de gemeente ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none"> - het beantwoorden van de doopvragen door doopleden;

<ul style="list-style-type: none"> - het verlenen van stemrecht aan anderen dan belijdende leden; - de wijze van de verkiezing van ambtsdragers; <p>en ter zake van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de aanduiding en de naam van de gemeente; - het voortbestaan van de gemeente; - het aangaan van een samenwerkingsverband met een andere gemeente; - de plaats van samenkomst van de gemeente; - het verwerven, ingrijpend verbouwen, afbreken, verkopen of op andere wijze vervreemden van een kerkgebouw; - de plaatselijke regeling als bedoeld in artikel 8-5; <p>zonder de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben. De kerkenraad neemt geen definitieve besluiten met betrekking tot wijziging of vaststelling van beleidsplan, begroting en jaarrekening dan nadat de gemeenteleden in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - het verlenen van stemrecht aan anderen dan belijdende leden; - de wijze van de verkiezing van ambtsdragers; <p>en ter zake van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de aanduiding en de naam van de gemeente; - het voortbestaan van de gemeente; - het aangaan van een samenwerkingsverband met een andere gemeente; - de plaats van samenkomst van de gemeente; - het verwerven, ingrijpend verbouwen, afbreken, verkopen of op andere wijze vervreemden van een kerkgebouw; - de plaatselijke regeling als bedoeld in artikel 8-5; <ul style="list-style-type: none"> - het beleidsplan van de gemeente; - de begroting en jaarrekening; <p>dan nadat de gemeenteleden in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken.</p>
Ord. 6-2-4:	
De kerkenraad bepaalt of doopvragen door doopleden mogen worden beantwoord. De kerkenraad neemt een besluit tot wijziging van het beleid ter zake niet dan na de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben.	De kerkenraad bepaalt of doopvragen door doopleden mogen worden beantwoord. De kerkenraad neemt een besluit tot wijziging van het beleid ter zake niet dan nadat de leden van de gemeente in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken.
Ord. 14-4-5: [plaatselijke oecumenische samenwerking]	
Een besluit tot zulk een samenwerking, waarin vastgelegd dient te worden welke arbeid geheel of gedeeltelijk onder gemeenschappelijke verantwoordelijkheid zal worden verricht, wordt door de kerkenraad eerst genomen nadat de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord zijn.	Een besluit tot zulk een samenwerking, waarin vastgelegd dient te worden welke arbeid geheel of gedeeltelijk onder gemeenschappelijke verantwoordelijkheid zal worden verricht, wordt door de kerkenraad eerst genomen nadat de leden van de gemeente in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken.

Ook al wordt onder 5.5. voorgesteld in ord. 4-8-7 de woorden “de wijze waarop de gemeente wordt gekend en gehoord” te laten vervallen, ook ord. 4-8-7 zal tot het moment van het definitief vervallen van deze woorden moeten worden aangepast.

Ord. 4-8-7	
De kerkenraad maakt een regeling voor zijn wijze van werken, waarin in ieder geval wordt geregeld: het bijeenroepen van zijn vergaderingen, de agendering, de wijze waarop de gemeente	De kerkenraad maakt een regeling voor zijn wijze van werken, waarin in ieder geval wordt geregeld: het bijeenroepen van zijn vergaderingen, de agendering, de wijze waarop de leden van de

wordt gekend en gehoord, de openbaarmaking van zijn besluiten, de toelating van niet-leden van de kerkenraad tot zijn vergaderingen en het beheer van zijn archieven.	gemeente in de gelegenheid worden gesteld hun mening te geven , de openbaarmaking van zijn besluiten, de toelating van niet-leden van de kerkenraad tot zijn vergaderingen en het beheer van zijn archieven.
---	--

7 Overgangsbepalingen

7.1 Inleiding

5 In de huidige uitgave van de kerkorde (op papier en digitaal) zijn alle overgangsbepalingen vanaf 2004 opgenomen. De meeste daarvan zijn invoeringsbepalingen die (kort na) de vereniging zijn uitgewerkt. Zij zijn (zoals in ovb 296 staat) ‘door het voorbijgaan van een datum te niet gedaan’. Door de veelheid van niet meer geldige overgangsbepalingen is minder helder wat nog wel geldig is.

10 Het GCKO heeft alle uitvoeringsbepalingen bezien.

Zij vallen uiteen in drie delen:

Algemene bepalingen (1 t/m 47)

Bijzondere bepalingen (48-294), aangevuld met de bepalingen per 1 mei 2018

Slotbepalingen (295-299).

15 7.2 Algemene bepalingen

De algemene bepalingen 1 t/m 47 zijn alle door de tijd teniet gegaan. In ovb 299 is bepaald dat het GCKO als commissie van overgang geldt met inachtneming van de bepalingen 25-27. Maar dat is geen reden om deze bepalingen 25-27 te handhaven. Door herformulering kan de inhoud van deze vervallen bepalingen in ovb 299 worden opgenomen.

20 7.3 Bijzondere bepalingen

De meeste bepalingen uit 2004 zijn invoeringsbepalingen en door de tijd teniet gegaan. Dat geldt ook zij het in mindere mate voor de later ingevoerde (met a nummer gemerkte) ovbs. Het GCKO heeft alle bepalingen nauwkeurig bekeken. De bepalingen met een voorbije einddatum zijn uiteraard zonder meer vervallen. Maar ook als geen datum genoemd wordt, kan de bepaling door het
25 voorbijgaan van de tijd vervallen zijn. In ovb 106 bv. is bepaald dat kerkelijk werkers in het pastoraat die zijn aangesteld tot bijstand in het pastoraat als bedoeld in ord. 13-36 HKO deze aanstelling behouden voor de duur waarvoor deze is gegeven. Aangezien deze periode volgens HKO maximaal vier jaar kan zijn is ook deze bepaling door de tijd vervallen.

Al met al blijven niet veel bepalingen over. Het GCKO stelt voor deze te hernummeren.

30 Hieronder worden alleen de bepalingen genoemd waarbij het GCKO (zonder inhoudelijke wijziging) een tekstaanpassing voorstelt.

7.3.1 Ovb 245/6 [Bij ord. 11-17-1]

Deze ovbs regelen de overdracht van financiën aan de kerk. Dit is door de tijd teniet gedaan. Het regelt ook dat de bestemming van de overgedragen gelden voor werk in de regio (nu: classis)
35 bestemd blijft, en dat het classicaal-regionaal overlegorgaan (nu dus de classicale vergadering) betrokken is bij de besteding.

Een provinciale financiële commissie als bedoeld in ord. 16-24 HKO draagt met ingang van 1 mei 2004 het beheer van de bestaande provinciale kassen en fondsen over aan de generale synode, die ervoor zorg draagt dat deze kassen en fondsen afzonderlijk geadministreerd en	De in 2004 aan de generale synode overgedragen provinciale kassen en fondsen en kassen en fondsen van de particuliere synoden worden afzonderlijk geadministreerd en beheerd als kassen en fondsen die voor de desbetreffende classis bestemd zijn.
--	---

<p>beheerd worden als kassen en fondsen die voor de desbetreffende regio bestemd zijn. Besteding van deze fondsen en kassen geschiedt met ingang van 1 januari 2013 in overleg met het classicaal regionaal overlegorgaan in de desbetreffende regio.</p> <p>Het vermogen, waaronder begrepen de schulden, van de particuliere synoden wordt met ingang van 1 mei 2004 onder algemene titel verkregen door de kerk. De generale synode draagt er zorg voor dat de kassen en fondsen van de particuliere synoden afzonderlijk geadministreerd en beheerd worden als kassen en fondsen die voor de desbetreffende regio bestemd zijn. Besteding van deze fondsen en kassen geschiedt met ingang van 1 januari 2013 in overleg met het classicaal regionaal overlegorgaan in de desbetreffende regio. De kerk is rechtsopvolger van de particuliere synoden.</p>	<p>Besteding van deze fondsen en kassen geschiedt in overleg met de desbetreffende classicale vergadering.</p>
---	--

7.4 Overgangsbepalingen mei 2018

De overgangsbepalingen per mei 2018 zijn grotendeels met het passeren van de datum teniet gegaan of gaan voor 1 januari 2019 teniet. Het heeft geen zin om deze in de verzameling van geldende overgangsbepalingen op te nemen. Een aantal hebben een langere looptijd: bij ord. 3-26-3, 4-19-2, 10-5-4 en ord. 11-5-1.

7.4.1 [Bij ord. 11-5-1]

In ovb. 73a is bepaald: Combinaties van gemeenten, federaties van gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en streekgemeenten zijn per 1 mei 2018 samenwerkingsvormen als bedoeld in ord. 2-14a. De getroffen regelingen blijven van kracht. De samenwerkingsvormen die rechtspersoonlijkheid hebben, behouden hun rechtspersoonlijkheid.

Alleen de laatste zin blijft langer geldig. De rest is per 1 mei geëffectueerd. De enige samenwerkingsvorm met rechtspersoonlijkheid is de streekgemeente. Het is zinvol om dit met zoveel woorden te zeggen.

Streekgemeenten en haar diaconieën die op 1 mei 2018 rechtspersoonlijkheid hebben, behouden als samenwerkingsverbanden deze rechtspersoonlijkheid.

7.5 Slotbepalingen

De slotbepalingen luiden:

296 Behoudens tussentijdse en tijdelijke wijziging of aanvulling bij toepassing van overgangsbepaling 25 t/m 27 blijven deze overgangsbepalingen, voorzover zij niet door het voorbijgaan van een datum teniet zijn gedaan, van kracht totdat zij door de generale synode langs de weg van art. XVII van de kerkorde zijn gewijzigd of buiten werking gesteld.

297 De generale synode is bevoegd nieuwe overgangsbepalingen bij de ordinanties vast te stellen langs de weg van art. XVII van de kerkorde.

298 Voor zover door de wijzigingen van de kerkorde in het kader van de evaluatie kerkorde verantwoordelijkheden en taken zijn overgegaan van de classicale vergadering naar het breed moderamen van de classicale vergadering, gaan deze met ingang van dezelfde datum ook over met betrekking tot de in de overgangsbepalingen geregelde verantwoordelijkheden en taken.

299 Het generale college voor de kerkorde fungeert tot 1 januari 2023 tevens als commissie van overgang. Het bepaalde in ovb. 26 en 27 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat een in de ordinanties en de generale regelingen door de commissie aangebrachte voorlopige correctie van kracht blijft totdat via kerkordewijziging daaromtrent is beslist.

5

Ovb 298 is teniet gegaan. Er zijn geen overgangsbepalingen van kracht, waarop deze bepaling nog van toepassing is. Het begin van ovb 296 verwijst naar de bevoegdheid van de commissie van overgang. In het voorstel hieronder is dat in 2. opgenomen.

10 Nu het aantal overgangsbepalingen gering is, is het duidelijker om de slotbepalingen als “Algemeen” vooraf te plaatsen, in een iets andere volgorde en met verwerking van de bepalingen 25-27.

1	De generale synode is bevoegd nieuwe overgangsbepalingen bij de ordinanties vast te stellen langs de weg van art. XVII van de kerkorde.	ongewijzigd
2	Het generale college voor de kerkorde fungeert tot 1 januari 2023 tevens als commissie van overgang. Het bepaalde in ovb. 26 en 27 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat een in de ordinanties en de generale regelingen door de commissie aangebrachte voorlopige correctie van kracht blijft totdat via kerkordewijziging daaromtrent is beslist.	Het generale college voor de kerkorde fungeert als commissie van overgang en is bevoegd bij gebleken onduidelijkheden, oneffenheden en onvoldoende geregelde gevallen in de ordinanties, de generale regelingen en overgangsbepalingen een voorlopige correctie aan te brengen. De commissie van overgang meldt de correctie aan de kleine synode die bevoegd is de betrokken correctie binnen dertig dagen na ontvangst buiten werking te stellen en terug te verwijzen naar de commissie van overgang. Een in de ordinanties, de generale regelingen en de overgangsbepalingen door de commissie aangebrachte voorlopige correctie blijft van kracht totdat via kerkordewijziging daaromtrent is beslist.
4	Behoudens tussentijdse en tijdelijke wijziging of aanvulling bij toepassing van overgangsbepaling 25 t/m 27 blijven deze overgangsbepalingen, voorzover zij niet door het voorbijgaan van een datum teniet zijn gedaan, van kracht totdat zij door de generale synode langs de weg van art. XVII van de kerkorde zijn gewijzigd of buiten werking gesteld.	Overgangsbepalingen blijven, voor zover zij niet door het voorbijgaan van een datum teniet zijn gegaan, van kracht totdat zij door de generale synode langs de weg van art. XVII van de kerkorde zijn gewijzigd of buiten werking gesteld.

7.6 Inleiding op het voorstel

15 Het GCKO stelt niet voor overgangsbepalingen in te trekken. De overgangsbepalingen blijven als historisch document ook nog steeds raadpleegbaar. Wel stelt het GCKO voor bij de kerkorde alleen die overgangsbepalingen uit te geven die naar het oordeel van het GCKO nog in gebruik zijn. Door dit publicatiebesluit blijft onverlet dat iemand – als het GCKO ten onrechte een overgangsbepaling als niet meer in gebruik zou hebben aangemerkt – een beroep op die bepaling kan blijven doen.

20

7.7 Voorstel

Het GCKO stelt derhalve voor de volgende overgangsbepalingen te publiceren en de alleen redactioneel gewijzigde bepalingen 2,3 en 13 in eerste en enige lezing vast te stellen:

5 Overgangsbepalingen

Algemene bepalingen

1. De generale synode is bevoegd nieuwe overgangsbepalingen bij de ordinanties vast te stellen langs de weg van art. XVII van de kerkorde.
- 10 2. Het generale college voor de kerkorde fungeert als commissie van overgang en is bevoegd bij gebleken onduidelijkheden, oneffenheden en onvoldoende geregelde gevallen in de ordinanties, de generale regelingen en overgangsbepalingen een voorlopige correctie aan te brengen. De commissie van overgang meldt de correctie aan de kleine synode die bevoegd is de betrokken correctie binnen dertig dagen na ontvangst buiten werking te stellen en terug te verwijzen naar de commissie van overgang.
Een in de ordinanties, de generale regelingen en de overgangsbepalingen door de commissie aangebrachte voorlopige correctie blijft van kracht totdat via kerkordewijziging daaromtrent is beslist.
- 15 3. Overgangsbepalingen blijven, voor zover zij niet door het voorbijgaan van een datum teniet zijn gegaan, van kracht totdat zij door de generale synode langs de weg van art. XVII van de kerkorde zijn gewijzigd of buiten werking gesteld.
- 20

Bijzondere bepalingen

Bij ord. 3-12

- 25 4. Degene die voor 1 mei 2004 is aangesteld tot vicaris als bedoeld in ord. 13-38 HKO blijft als zodanig werkzaam, met behoud van de in dat artikel genoemde bevoegdheden en van de rechtspositie voor de duur van de aanstelling, behoudens latere wijziging door de generale synode met inachtneming van de bepalingen van de kerkorde.
- 30 5. Een pastorale medewerker die is aangesteld krachtens het bepaalde in ordening B art. 47a LKO, behoudt de bevoegdheden die deze zijn verleend voor de duur van de aanstelling. De synodale commissie is bevoegd de aanstelling met de verleende bevoegdheden te verlengen telkens voor een periode van een jaar.

35 Bij ord. 3-12-4

6. De inschrijving van doopleden en van leden van andere kerken die op 1 januari 2013 staan ingeschreven in het register van degenen die toegelaten zijn om als kerkelijk werker benoemd te worden, blijft van kracht zolang zij aan de overige daarvoor geldende vereisten voldoen. Zij kunnen zolang zij geen belijdend lid zijn, niet in het ambt worden verkozen of in de bediening worden gesteld.
- 40

Bij ord. 3-23-3

7. Zij die op 1 juli 2006 als predikant met een bijzondere opdracht dan wel als predikant in algemene dienst als geestelijk verzorger werkzaam zijn, kunnen op hun verzoek door de kleine synode aangemerkt worden als predikant-geestelijk verzorger en als zodanig beroepbaar worden gesteld.
- 45

Bij ord. 3-26-3

8. De generale synode is gedurende vijf jaren na de inwerkingtreding van ordinantie 3-26-3 bevoegd deze bepaling buiten werking te stellen indien door de toepassing van dit artikel volgens de generale synode onaanvaardbare situaties voor kerk en/of gemeenten ontstaan.
- 50

Eindrapport Kerk 2025 (GCKO) – d.d. 26 september 2018

Bij ord. 4-19-2

9. Leden van de colleges die door de herindeling niet langer in de betreffende classis wonen, behouden het lidmaatschap van het college zolang zij niet in het college van hun regio worden benoemd.

Bij ord. 10-5-4

10. Een buitengewone visitatie die begonnen is voor 1 januari 2018 wordt voortgezet door de daartoe aangewezen visitatoren onder verantwoordelijkheid van het college voor de visitatie van de classis waartoe de gemeente behoort. Betrokken visitatoren worden – indien nodig – tijdelijk aan het college van visitatoren toegevoegd.

Bij ord. 11-5-1

11. De wijkgemeente van bijzondere aard die als buitengewone wijkgemeente op 30 april 2004 rechtspersoonlijkheid bezat, heeft in afwijking van het bepaalde in ord. 11-5-1, rechtspersoonlijkheid en een eigen college van kerkrentmeesters. Deze wijkgemeente wordt in vermogensrechtelijke aangelegenheden van niet-diaconale aard vertegenwoordigd door de voorzitter en de secretaris van het college van kerkrentmeesters dan wel hun plaatsvervanger(s).

12. Streekgemeenten en haar diaconieën die op 1 mei 2018 rechtspersoonlijkheid hebben, behouden als samenwerkingsverbanden deze rechtspersoonlijkheid.

Bij ord. 11-17-1

13. De in 2004 aan de generale synode overgedragen provinciale kassen en fondsen en kassen en fondsen van de particuliere synoden worden afzonderlijk geadmistreerd en beheerd als kassen en fondsen die voor de desbetreffende classis bestemd zijn. Besteding van deze fondsen en kassen geschiedt [met ingang van 1 mei 2018] in overleg met de desbetreffende classicale vergadering.

Bij ord. 11-25

14. Rechtspersonen die zijn geformeerd of waarin vermogen is afgezonderd krachtens ordening B art. 78a lid 2 onder a resp. b of art. 96 lid 3 onder a resp. b LKO blijven als rechtspersoon volgens artikel 2:2 Burgerlijk Wetboek bestaan en blijven geregeerd door de desbetreffende bepalingen van het huishoudelijk reglement van de desbetreffende gemeente zoals dat tot 1 mei 2004 gold, met dien verstande dat deze rechtspersonen rekenplichtig zijn aan het college van kerkrentmeesters respectievelijk diakenen alsmede aan het **classicaal** college voor de behandeling van beheerszaken en de financiële commissie van de evangelisch-lutherse synode, een en ander met overeenkomstige toepassing van het bepaalde in art. 3 lid 1 sub i en j van de generale regeling stichtingen en ord. 11-7 en dat wijziging van de desbetreffende bepalingen van het huishoudelijk reglement evenals omzetting of fusie van de rechtspersoon in of met een protestantse stichting de instemming behoeft van het regionaal college voor de behandeling van beheerszaken, gehoord de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode.

Bij ord. 14-4-4

15. Zij die voor 1 mei 2004 als predikant of proponent van de GKN een beroep naar een gemeente van de Verenigde Protestantse Kerk in België hebben aanvaard, zijn in afwijking van het bepaalde in ord. 13-14-1 in de Protestantse Kerk in Nederland beroepbaar tot het ambt van predikant.

8 Samenvattend

8.1 Generale regelingen

Het GCKO stelt voor:

1. De generale regelingen worden hernoemd en genummerd als voorgesteld onder 3.2 (blz. 4), onder gelijktijdige vervallen van de slotartikelen met de citeernaam
2. In de ordinantieteksten wordt naar de generale regelingen verwezen met hun nummer (idem).
3. Generale regeling 1 [gemeenten] wordt vastgesteld als voorgesteld onder 3.4.2 en de generale regelingen federatie en fusie en splitsing worden ingetrokken (blz. 6v).
4. Generale regeling 7-2-3 [classicale verkiezing] wordt vastgesteld als onder 3.5 (blz. 12)
5. Generale regeling 12-5 [vermogensrechtelijke aangelegenheden] wordt vastgesteld als voorgesteld onder 3.6.4 (blz.14).
6. Generale regeling 8-4-2 [dienstenorganisatie] wordt vastgesteld als voorgesteld onder 5.2.1.3 (blz. 31).
7. Generale regeling 8-3-5 en 8-11 [dienstenorganisatie] worden vastgesteld als voorgesteld onder 5.2.2 (blz. 33v).
8. Generale regeling 4-7-3 [kerkelijk werkers] wordt vastgesteld als voorgesteld onder 5.3 (blz. 35).

8.2 Kerkorde en ordinanties

Het GCKO stelt voor de in hoofdstuk 4 genoemde wijzigingen vast te stellen. Het GCKO maakt daarbij een onderscheid:

A: Deze voorstellen behelzen zuiver technische aanpassingen. Het GCKO *stelt voor* deze wijzigingen in enige lezing vast te stellen. Het GCKO wijst er daarbij – ten overvloede – op dat dit alleen kan als de generale synode bij de behandeling in eerste lezing met alle geldig uitgebrachte stemmen als haar oordeel uitspreekt dat het evident is dat de consideratie door de mindere vergaderingen niet noodzakelijk is (KO XVII-4).

B: Deze voorstellen behelzen wel inhoudelijke wijzigingen maar vloeien voort uit reeds aanvaarde wijzigingen. Het GCKO geeft in overweging ook die in enige lezing vast te stellen.

C: Deze voorstellen behoeven in ieder geval consideratie.

De cijfers in de laatste kolom verwijzen naar de toelichting onder de tabel.

Par	Blz.	Voorstel	Soort
4.1	15	Art. XIII-1 KO Plaatselijke colleges	C
4.2	15	Ord. 2-2 Opname in de gemeente	A
4.3	16v	Ord. 2-4-4 en 2-6-1 Breed moderamen of classicale vergadering	A - 1
4.4	17	Ord 2-5-11 t/m 13 Huisgemeente	A
4.5	17	Ord. 2-7-6 Indeling in een classis	A
4.6	18	Ord. 2-8-6 Gemeentegrenzen	A
4.7	18	Ord. 2-10-2 Bevoegde vergadering	A
4.8	19	Ord. 3-6-3 (Wijk)gemeente	A
4.9	19	Ord. 3-6-4 Ambtsdragers met een bepaalde opdracht	A
4.10	20v	Ord. 3-14-3 Functionarissen	A
4.11	21	Ord. 4-13-1 Classispredikant	A
4.10	21v	Ord. 4-13-4 en 4-15-4 Adviseur van de classicale vergadering	A
4.13	22	Ord. 4-16-2 Quorum moderamen classicale vergadering	C
4.14	22v	Ord. 4-19-2, 28-2, ord. 10-3 en ord. 11-6 Benoeming leden van de classicale en generale colleges	A
4.15	24	Ord. 3-12 en ord. 5-6 Kerkmusicus	A

4.16	25	Ord. 10-5-6 Horen van de gemeente	B - 2
4.17	25	Rentmeesters	C
4.18	25	Ordinantie 13-11-1 Preekconsent voor studenten	B - 3
4.19	26	Ordinantie 14-5-2 EAK	B - 4
5.1	27v	Ord. 3-15-1 en 16-6 Predikanten en (wijk)gemeente	C
5.2	32	Ord. 4-27-5 Taak Dienstenorganisatie	C - 5
5.5	36v	Ord. 4-8-7, ord. 11-5-4 en ord. 11-6-2,3 Plaatselijke regeling	C
6	37v	Ord. 2-4-3, 4-2-3, 4-8-7,9, 6-2-4 en 14-4-5 Horen van de gemeente	A

- A-1: Het gaat hier om taken die over het algemeen aan het breed moderamen worden toevertrouwd. In het voorstel wordt dit gelijkgetrokken.
- 5 B-2: Nergens is in een rapport inzake de wijziging van de visitatie betoogt dat het horen van de gemeente bij de voorheen buitengewone visitatie een verandering zou ondergaan.
- B-3: Het gaat om aanpassing aan de al sinds 2013 gangbare en in de generale regeling vastgestelde praktijk.
- B-4: Het gaat hierbij om een logisch gevolg van de halvering van de synode, die bovendien door de Evangelisch-Altreformierte Kirche is aanvaard.
- 10 C-5: Inhoudelijk wijzigt er niets. Dit pleit voor een enige lezing. Maar omdat de taakstelling verschuift naar GR 8 en daarmee zonder consideratie gewijzigd kan worden, acht het GCKO het gewenst dit toch ter consideratie voor te leggen.

8.3 Overgangsbepalingen

- 15 Het GCKO stelt voor:
1. De gewijzigde tekst van overgangsbepaling 2,3 en 13 wordt in eerste en enige lezing vastgesteld als voorgesteld in § 7.7 (blz. 45v).
 2. Bij de uitgave van de kerkorde worden alleen de in § 7.7 genoemde overgangsbepalingen gepubliceerd.